

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 440.

Celje: Kocanova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Ispravitelj: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241.

Ljubljana, 30. decembra.

Profesor Bartel je sestavil novo poljsko vlado.

Ko se je dne 21. decembra razvedelo, da je lvovski profesor Bartel dobil mandat za sestavo nove vlade, je bila poljska javnost prvi trenutek presenečena. Imenovali so se drugi kandidati za to mesto, ali kakor je pri maršalu Pilsudskemu že običajno, se je odločil drugače, nego se je moglo pričakovati.

Svedba na Bartlova vloga sama ne preseneča. Že ponovno je bil član ministrskega kabineta od 1918. l. dalje; po majskem prevratu l. 1926. pa je bil celo dvakrat ministrijski predsednik. Na glasu je kot izredno dober strokovnjak; vodil je na primer prometno ministristvo v najbolj kritičnih fazah po vojne poljske politike in posebno se je izkazal v tej funkciji za časa poljsko-boljševiške vojne. Ali da ga je Pilsudski po demisiji dr. Switalskega poklical zopet na vodilno mesto nove vlade, za to se ima zahvaliti slovesu, ki si ga je pridobil kot ponovni predsednik kabineta po majskem prevratu. In v tem leži tudi ves politični pomen tretje vlade prof. Bartla.

Situacija ob demisiji vlade dr. Switalskega je bila vse prej kot razveseljujoča. Na eni strani tabor pristaev maršala Pilsudskega, ki razpolaga v Sejmu samo s tretjino poslancev; za njimi Pilsudski, ki mu je poglavitna želja izvesti ustavno reformo, od katere si obeta sanacijo celotnega državnega stroja ter političnega življenja. Na drugi strani enotna fronta parlamentarne opozicije, ki razpolaga v Sejmu s dvotretjinsko večino in ki je napram vladi Switalskega nastopila tako ofenzivno, kakor doslej še proti nobenemu kabinetu izza majskega prevrata. Demisija prejšnje vlade se je izvršila tako rekoč sredi bitke in nastalo je usodno vprašanje, kaj sedaj.

V taboru Pilsudskega sta dve struji. Prva je zmerna in spravljiva; ta želi ostati s Sejmom v kolikor mogoče dobrih odnosih, želi ohraniti videz legalnosti, to se pravi skladnosti z določbami obstoječe ustave in izvesti veliko reformo zakonitim putem, tedaj v sporazumu s Sejmom. Bartel je eden poglavitih zastopnikov te smeri in po označenih smernicah je vodil vlado, ko ji je stal na čelu. In mora se reči, da z velikim uspehom. Nikdar mu ni Sejm izrekel nezaupnice niti mu ni delal posebnih težav; svedba se je tudi Bartel prizadeval, da se s spretno taktiko izogne vsem opasnostim in ne izziva nasprotikov. Levičarske stranke s socialisti v središču so se držale ves čas v dobrohotni opoziciji.

Druga struja med maršalovimi pristaši hoče radikalnejšo pot, hoče, ako treba, diktirati Sejmu svojo voljo in se ne strah pred ekstremnimi koraki. Zastopajo jo predvsem višji oficirji, na tudi mnogi med civilnimi politikmi. Dr. Switalski je eden izmed njih in njegova vlada se je sestavila in izvajala v tem duhu. Uspeh pa je bil — do skrajnosti poostren konflikt s Sejmom.

Po demisiji dr. Switalskega je nastalo vprašanje, katero pot bo sedaj ubral Pilsudski. Ako se nadaljuje taktika ekstremistov, ni mogoče naprej drugače kot da se Sejm razpusti in razpiše nove volitve. Ali — nikakih razlogov ni za pričakovanje, da bi volitve prinesle bistveno drugačno sestavo nego je v sedanjem Sejmu. Posebi se po radikalnejših ukrepih pa je zelo delikatna stvar, saj gospodarska situacija je v Poljski še vedno zelo kritična. To je očitno vplivalo na Pilsudskega, da se je zopet obrnil na modrega Bartla in mu dal poveriti mandat za sestavo vlade.

Nova Bartlova vlada se mora potemtakem smatrati kot znak preokreta v zmernejše vode, kot poskus stopiti s Sejmom zopet v prijaznejše odnose. Iz tega izhaja, da Pilsudski ne želi znati spora na ostrino, marveč rajši vendarle poskusiti znova s preizkušeno taktiko prejšnjih Bartlovih kabinetov.

Svedba pa je še vprašanje, kako uspešna bo taktika tretjega Bartlovega kabineta. Situacija se je ta čas vendarle precej spremenila. Poprej zmerno opozicijski socialisti so za Switalskega prevzeli celo vodstvo opozicije in njihova bojevitost se je stopnjevala. Prav nič ni gotovo, da bodo sedaj zopet postali zmernejši. Zakaj videti so mogli, da jim radikalna frakcija Pilsudskega ne more do živega; Bartel jih sedaj ne bo mogel strašiti z njo.

Po drugi strani zopet uvidi tudi opozicija, da sama vlada ne more sestaviti, zakaj njena enotnost pričanja in neha pri negativnosti. Za pozitivno delo je opozicija popolnoma nesposobna in tega se sama zaveda. Zato je mogoče, da bo sejmka večina sama smatrala Bartlov kabinet kot naimpatičnejšo ter skoroda edino možno solucijo v zapletenem položaju. Ako bo tako, potem bo imela Bartlova taktična spretnost vendarle priliko, da si znova pridobi lovork ter pomaga Pilsudskemu in Poljski.

Dr. Bartel sestavil novo poljsko vlado Tudi nova vlada stoji pod vplivom maršala Pilsudskega Rezervirano stališče poljske javnosti

Varšava, 30. decembra. d. Sinoči je sestavil profesor dr. Kazimir Bartel novo poljsko vlado ter s tem zaključil dolgoletno vladno krizo. Listo nove vlade je podpisal pozno ponoči predsednik republike Moscicki. Lista vsebuje poleg imen 9 ministrov iz prejšnje vlade tudi 5 novih moč. Predsedstvo vlade je prevzel profesor dr. Bartel, ki je obdržal v vladi vse ministre, odstopivše vlade, ki so bili ministri že tudi v njegovih vladah. Med njimi kot vojnega ministra maršala Pilsudskega in zunanjega ministra Zaleskega. Notranje ministristvo je prevzel namesto Skadkowskega, Jozefowski, pravosodno Dutkiewicz, trgovsko Kwiatkowski, prosvetno Czerwinski, za delo in socialno skrbstvo. Prvstori, za agrarno reformo Staniewicz, poštno Börner, za javna dela Matatiewicz, kmetištvo Niezabytowski, promet inž. Kühn in finance Matuszewski.

Varšava, 30. decembra. s. Poljska javnost je sprejela novi poljski kabinet s

precejšnjo rezervo. V političnih krogih izjavljajo, da ta kabinet v borbi demokratskih elementov s fašistično skupino ne pomeni nobenega konca, temveč le etapo, ker ostanejo v kabinetu trije višji častniki, namreč vojni minister maršal Pilsudski, da bi polkovnik Prystor in polkovnik Börner.

Polkovnik Prystor je vodil luto kampanjo proti socialističnemu gospoddarstvu pri bolniških blaginjah ter je zaradi tega izzval odpor delavske stranke, ki bo že na prihodnji seji Sejma vložila interpelacijo. Narodni demokrati in krščanski demokrati se sedaj držijo še rezervirano. Kmetjska stranka se je sporazumela z vodjo finančnega ministristva Matuszewskim, čigar ekspozé o finančnem in gospodarskem položaju je v njenih vrstah napravil ugoden vtis.

Pilsudski se dosedaj zadržuje pisano, da ne bi ustvaril kako zapreko proti sodelovanju s Sejmom, zlasti v vprašanju revizije ustave.

Velesile ogražajo interese malih držav

Velesile hočejo uveljaviti reparacijske pogodbe brez pristanka malih držav

Pariz, 30. decembra. Č. Pertinax javlja v »Echo de Paris«, da je došlo med državami, ki se udeležujejo druge haške konference, do nasprotje v vprašanju, na kak način stopijo v veljavo reparacijske pogodbe. Na eni strani stoji Francija, Anglija, Nemčija, Japonska, Belgija in Italija, ki zastopajo mnenje, da zadostuje za uveljavljenje reparacijskih pogodb ratifikacija parlamentov imenovane šestorice držav.

Na drugi strani pa so Jugoslavija, Grčija,

Poljska, Češkoslovaška in Rumunija, ki zastopajo stališče, da je za realizacijo imenovanih pogodb potrebna ratifikacija vseh držav, ki bodo sodelovale na drugi haški konferenci, torej tudi ratifikacija poslednjih pet držav. Če zmaga stališče velesil, bi bil silno olajšan položaj Madžarske in Bolgarske na II. haški konferenci, istočasno pa znatno oteženo stališče Male antantie, Poljske in Grške.

Indijci zahtevajo popolno neodvisnost

Otvoritev zasedanja velikega indijskega kongresa — Indijski narod si bo sam izdelal ustavo — Posredovanje zmernih krogov

Lahore, 30. decembra. d. Včeraj je bil slovesno odprt indijski kongres, ki se ga je udeležilo nad 10.000 delegatov. Pozdravni govor je imel na zbrano množico voditelj indijskih nacionalistov Gandi, ki je pozval delegate, naj pazno poslušajo poročila načelnstva indijske nacionalne stranke ter store vse, da bo indijski narod kot en moč pripravljen na velike dogodke, ki ga še čakajo v borbi za osamosvojitve ter neodvisnost. Za predsednika kongresa je bil izvoljen nacionalistični voditelj Nehru, ki je v svojem govoru podčrtaval zahteve Indije po popolni neodvisnosti. Indija je že zrela, da se osvobodi od vsakega tujeza gospodstva in prav posebno pa še od britanskega imperijalizma. Kongres ni pripravil pri-

znati angleški vladi, da predpisuje in izdela indijsko ustavo, ki si jo bo dal indijski narod sam. Končno je še očrtal naloge kongresa in potrebo spopolnitve programa indijske nacionalne stranke, ki bo zahteval ustanovitve neodvisne in samostojne indijske socialistične republike ter popolno odcepitve Indije od Anglije.

Lahore, 30. decembra. o. Na vseindijskem kongresu so predložili zmerni krogi dve resoluciji, v kateri pobijajo Gandijev predlog, naj se zahteva takojšnja popolna neodvisnost Indije. Zmerni krogi poudarjajo, da ta zahteva pomenja prelom med Anglijo in Indijo, kar bo imelo za indijsko politično življenje nepregledne posledice.

Valko poseti Angoro

Budimpešta, 30. dec. s. Na merodajnem mestu se potrjujejo vesti iz Carigrada o posetu madžarskega zunanjega ministra, Valka v Angoro. Valko bo vrnil poset, ki ga je pred poldrugim letom napravil turški zunanji minister, Tefvik Ruzdi bej na Madžarskem. Zunanji minister Valko bo posetil Angoro koncem januarja ali pričetkom februarja meseca.

Kitajci oklevajo

London, 30. dec. o. Kljub temu, da je bil objavljen odlok glede odprave eksteritorialne pravice, kitajska vlada še ni odpravila določb glede eksteritorialitete v angleško-kitajski pogodbi.

Angleška vlada je nedavno izjavila nankinski vladi, da načelno sprejema postopno ukinitve eksteritorialnih privilegijev angleških podanikov na Kitajskem. Kitajska vlada je baje pripravljena stopiti v pogajanja glede tega vprašanja.

Italijanska petrolejska koncesija v Albaniji

Tirana, 30. decembra. AA. Danes priobčue službeni list zakon, s katerim se podaljšujejo italijanske koncesije za eksploatacijo petroleja v Albaniji. Zakon je dodatek konvencije za preiskovanje in izkoriščanje petroleja, ki je bilo podeljeno kraljevini Italiji. Zakon se glasi:

Čl. 1. Konvencija, ki je bila sklenjena za dobo 3 let, se podaljša za 3 prihodnja leta in to od dne, ko je potekla prva perijoda, to je od 8. decembra 1929.

Čl. 2. Ta zakon stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Čl. 3. Minister poljedelstva se pooblašča, da izvede ta zakon.

Žrtve londonskega prometa

London, 30. decembra. o. Kakor poroča »Morningpost«, se je v minulem tednu smrtno ponesrečilo v Londonu pri prometnih nesrečah 49 oseb. Ranjenih je bilo 73 oseb.

Toureing, 30. decembra. o. Nekaj avto, ki je prevažal delavce, je trčil ob voz restne železnice. Stirje delavci so tako težko ranjeni, da je njihovo stanje brezupno. Drugi stirje delavci so bili prepeljani v bolnico.

Pozdrav ameriških Slovencev

Beograd, 30. decembra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je prejel iz Zedinjenih držav naslednjo pozdravno brzojanko.

Slovinci v Pittsburghu navdušeno pozdravljajo konzula gosp. Kostu Unkovića. Živela kraljevina Jugoslavija! Živela vlada! — Anton Zbanič, predsednik Jugoslovenske jednote.

Pozdrav ameriških Hrvatov

Beograd, 30. decembra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je prejel iz Pittsburgha naslednjo brzojanko:

Pittsburg, 27. decembra. Hrvati v Pittsburghu prisrčno pozdravljajo imenovanje Koste Unkovića za našega konzula in kličejo: Živel kralj! Živela kraljevska vlada! Nikola Košćević, predsednik Hrvatskega doma.

Princ Nikolaj izstopi iz regentskega sveta?

Bukarešta, 30. dec. g. Kljub demantijem se vzdržuje vest »Cuventulac« o nameravanem izstopu princa Nikolaja iz regentskega sveta. Princ Nikolaj namerava odložiti svoj mandat, da bi omogočil svoji materi kraljici Mariji vstop v regentski svet. Kakor poroča »Adeverul«, je princ Nikolaj že pred tremi dnevi energično izjavil, da ne namerava dalje ostati v regentskem svetu.

Požar v reški luki

Sušak, 30. decembra. Č. Sinoči ob 8. je nastal v reški luki v tako zvanem »Porto petroliu« velik požar. Vnelo se je skladišče bencina in olja, ki se nahaja ob železniški progi. Požar je uničil dve cisterni olja, mnoge pa poškodoval. Računajo, da je pogorelo okoli 30 ton olja. Ognjegascem je pomagalo gasiti tudi vojaštvo. Ker se je v tem delu luke nahajal jugoslovenski parnik »Morava« s 1.300 zaboji bencina in ker je obstojala nevarnost, da se vname, ga je remorker reške pristaniške oblasti odvedel na odprto morje.

Komplot Schleglovih morilcev

Kako so delali Babić in njegovi pajdaši — Orožje z Reke — Četvorka po vzoru bolgarskih komitašev

Beograd, 30. decembra. r. Današnje »Vreme« objavlja zanimive podrobnosti, kako je zagrebška policija svoječasno odkrila frankovsko teroristično organizacijo, ki je izvršila umor Tonija Schlegla ter atentate na most pri Brezovici, na železniško progo pri Veliki Gorici in na orožniško vojašnico v Zagrebu.

Policija je najprej ugotovila, da je bil na vseh teh zločinih udeležen Mijo Babić. Sofer v tovarni Siemens v Cernomeru pri Zagrebu. Agenti Keč in Josip Ban sta prišla k njemu, da bi ga aretirala, toda namesto z naperjenimi revolverji v rokah s svojimi legitimacijami. Babić ju je zato prehitel in ju z revolverskimi strelji podrl na tla. Keč je obležal mrtev, Ban pa je bil težko ranjen.

Za Babića, ki je izginil, so vedeli, da zahaja k mehaniku Marku Hraniloviću, ki je stanoval v mestni hiši v Petrovi ulici št. 77. Tudi semkaj so stražniki došli neoprezo in Hranilović je brez dolgega obotavljanja potegnil revolver in streljal. Ubil je stražnika Tremskega in težko ranil stražnika Blaževića, nakar je pobeignil. Vendar so ga izsledili v hiši Stjepana Horvateka na Ribnjaku št. 22a. Sledila je nato aretacija njegovega tovariša, delavca Matije Soldina.

Frankovska teroristična organizacija je bila na ta način odkrita. Hranilović in Soldin sta priznala, da sta bila člana četvorka, ki je umorila Schlegla ter izvršila tri atentate z eksplozivi. V tej četvorki sta bila tudi Mijo Babić in ključavničarski pomočnik Zvonimir Pospisil iz Vlaške ulice št. 35. Pospisila policija ni mogla izslediti, ker je pobeignil skupno z Babićem.

Sled za Babićem in Pospisilom so odkrili šele po treh tednih, vendar pa sta med tem že pobeignila preko meje. Skrivala sta se najprej dva dneva v Zagrebu, nato pa ponoči odšla v selo Hraščice, nedaleč od Zagreba, kjer sta se skrila v hiši svojega prijatelja, frankovca Stjepana Markulina.

Tu sta ostala celih 20 dni. Sestra in mati Pospisilova sta jima prinášala hrano ter jima preskrbeli barvo za lase in denar za pot. Oba atentatorja sta se trudila v teh 20 dneh, da bi

popolnoma spremenila svojo zunanost.

Pobarvala sta si lase ter si pustila rasti brado in brke, ki sta jih tudi pobarvala. Dne 20. novembra ju je preoblečena v seljaško obleko odvedel Markulin z vozom do Stupnika, odkoder sta prišla z vlakom do Sušaka. Na Sušaku sta ob 1. popoldne pobeignila preko mosta na Reko. Ko so bili naši policijski in finančni organi zaposleni s pregledovanjem legitimacij ljudi, ki so hodili po trotoarju preko mosta, sta Babić in Pospisil stekla preko njega po sredi, namenjeni za vozov in promet. To se je zgodilo tako nenadoma, da ju nihče ni mogel ustaviti. Na Reki ju je že pričakoval bivši urednik »Hrvata« Gustav Perčec.

V času, ko sta se Babić in Pospisil skrivala v Hrašču, je

policija odkrila vso organizacijo.

Aretirali so zagrebškega trgovca, frankovca Stjepana Javorja, ki je bil vodja borbenih skupine in potom katerega so se izdajale odredbe za teroristično akcijo. Vsa navodila, kakor tudi orožje in eksplozive ze dobival od Perčeca potom Hercega, nekdanjega kolporterja bivšega frankovskega lista »Hrvatsko pravo«. Herceg je stanoval na Sušaku ter hodil zelo pogosto na Reko, kjer se je sestajal z Gustavom Perčecom, od katerega je dobival navodila za Javorja, eksplozive, bombe, revolverje in strup. V vsem so delali

po vzgladu bolgarskih komitov.

zlasti v prenašanju poročil. Komiti vedo iz izkušnje, da se na papirju pisano pismo more zelo lahko odkriti, naj bo še tako skrito, ako kurirja oblasti preiščejo. Zato so se sporočila pošiljala pisana na platno, ušitem pod podlogo, ki se pri nobeni preiskavi ne more odkriti, razen če se vsa obleka razpne. Ko so prijeli Hercega, so našli pri njem tako Perčecovo pismo, ker so mu vso obleko razparali. Bilo je napisano s pisalnim strojem na malem kosu platna, večinoma šifrirano. To pismo je bilo naslovljeno na Spricerja, kakor se je v šifri imenoval trgovec Stjepan Javor. V pismu so bila razna navodila, ki se iz razumljivih vzrokov ne morejo objaviti. Na koncu tega pisma je bila naslednja odredba:

»Nabavite vzorce od Janka«.

kar se pravi, naj se nabavi fotografije dr. Janka Bedekovića, šefa zagrebške policije, ki je s svojim energičnim delom odkril vse tri teroristične organizacije in na katerega so teroristi pripravljali atentat. V istem pismu je bil tudi cel imenik uglednih osebnosti Hrvatov, ki so lojalni in vdani državi ter narodnemu edinstvu, kakor tudi nekaterih visokih državnih funkcionarjev, za katere je Perčec odredil, naj jih njihova borbena skupina pobije. Herceg je priznal, kaj je vse prenašal preko meje in na podlagi njegovih priznanj so izsledili tudi

skrivališče eksplozivov in orožja.

Najprej so našli v hiši Stjepana Horvateka na Ribnjaku št. 22 a, kjer so tudi izsledili Marka Hranilovića, nad 40 m vžigalne vrvice, nad 70 raznih eksplozivnih patron, pet ročnih bomb in 10 gramov arzenika. Razen tega so našli tudi ekrazit v originalnih zavojih neke italijanske tovarne eksplozivov.

Herceg je priznal, da je prenesel z Reke kakih 10 kg ekrazita. Del ekrazita so skrili v stanovanju Horvateka, dočim je 6 kg Pospisil odnesel v Novo selo in jih izročil kovaču Siladiću. Detektivki so aretirali Kovača, ki se je skušal braniti z revolverjem, vendar pa so ga obvladali in je pozneje priznal, da je res prejel 6 kg ekrazita od Pospisila, da pa ga je odnesel v Mrčin in ga izročil logarju zemljiške zajednice, frankovcu Antonu Bezmaroviću, ki ga je skrnil v svojem stanovanju pod podom.

Kovač je z detektivki odšel v Mrčin; ker so našli logarjevo stanovanje zaprto, so razbili vrata ter pod podom našli 6 kg eksplozivnih snovi. S tem ekrazitom bi morali Pospisil, Kršnjak in Loldin pognati v zrak orožniško vojašnico v Zagrebu. Logarja Bezmarovića so izsledili v Hrašču, v hiši istega Markulina, ki je 20 dni skrival Babića in Pospisila.

Herceg je s Sušaka prinesel Javorja 24 revolverjev, ki jih je prejel od Perčeca. Te revolverje so našli deloma pri trgovcu Javorju, deloma pri posameznih članih frankovske teroristične organizacije, zadnjih šest pa na dvorišču stanovanja dijaka Lorkovića. Ko je ta zvedel, da je organizacija odkrita, je pobeignil na Madžarsko, odkoder je odpoval v Avstrijo, kjer je bil v Gradcu aretiran.

Del orožja, eksplozivov in municije so odkrili v kužni bolnici v Zagrebu, kjer jih je v stranskih prostorih skrnil frankovec, uradnik Pavle Bič.

Metode te organizacije, kakor tudi krvoločstvo njenih članov, so popolnoma iste kakor pri bolgarskih komitih, ki so bili instruktorji za celo akcijo. Da nima ta organizacija

nobene zaslombe med narodom,

je razvidno iz tega, da ji je kljub ogromnim vstopam denarja, s katerim je razpolagala, in kljub terorju, ki ga je vršila, uspešno zbrati samo nekaj zagriženih frankovcev, starih navdušenih avstrofilov, deloma pa tudi rojenih zločincev.

Žrtve teroristične organizacije: Toni Schlegel, detektiv Keč in policijski stražnik Tremski, so bili vsi trije Hrvati, ravno tako tudi ranjeni stražniki in detektiv, iz česar je razvidno, da je bilo članom organizacije malo za Hrvatsko. V imeniku oseb, ki bi jih imeli pomoriti, so bili razen treh vsi ostali Hrvati. Najimniki Perčeca in Pavelića so vstopili v službo bolgarskih komitov in neke nam neprijateljske države, ki vzdržava tudi Pavelića in komite ter so poslušno izvrševali navodila, ki so jih prejemale od tujece. Večina izmed njih so bili prej komunisti in narodnost jim je bila povsem postranska in nevažna stvar.

Zato so pri vseh zavednih Hrvatih dela te organizacije izzvala samo zgrzanje in odpor. Intelektualci kakor prirošni ljudje enako ostro obsojajo izdajalce ter zahtevajo zanje najvišjo kazen.

Samomor pod vlakom

Zagreb, 30. dec. n. Ko je zgodaj davi privoz na zagrebško postajo mednarodni brzovlak Reka-Budimpešta, so opazili, da je prednji del lokomotive okrvavljen. Pri natančnem pregledu so našli na njej polovico človeške glave in sicer gornji del. Pogled na okrvavljeno kolesa je bil strašen, ker so bila vsa obrižana od krvi in posameznih kosov mesa. Pozneje so ugotovili, da je skočil pod brzovlak Milko Planinčič, rodom iz sreza samoborskega, kjer je služil kot čevljarjski pomočnik. Zakaj je izvršil samomor, ni znano.

Nova akcija za združenje planinskih in turističnih organizacij

Zanimiva vest beograjske »Pravde« — Inicijativa nekega Sarajevčana — Kaj je z Zvezo jugoslovenskih planinskih društev

Beograd, 30. decembra. »Pravda« priobči tole vest: »Nedavno je v Sarajevu vznikla ideja in bila pokrenjena akcija, da se združijo vsa turistična društva v državi v eno enotno centralno organizacijo. Za to akcijo o centralni turistični organizaciji v Jugoslaviji je dal inicijativo g. A. Sahinagić, bivši podpredsednik planinarskega društva »Romanja« v Sarajevu. G. Sahinagić je tudi član »Srbskega planinarskega društva« v Beogradu. V naši državi je okrog 15 takšnih društev, med katerimi ni skoraj nobene zveze ali pa je zveza zelo slaba. Ta nova akcija, za katero se najbolj zavzema g. Sahinagić, ima za cilj, da vsa ta društva medsebojno poveže in se ustvari ena enotna in centralna organizacija s sedežem v Beogradu pod imenom »Društvo planinarjev in turistov kraljevine Jugoslavije«. Tako se je

v Beogradu te dni vršila seja članov »Srbskega planinarskega društva«, na katero je prišel iz Sarajeva tudi inicijator te akcije g. Sahinagić. G. Sahinagić je prisotnim članom društva razložil to idejo zblizanja. To akcijo so vsi člani z navdušenjem odobrili in sprejeli. Vsi navzoči društveniiki so dali ustmen pristanek za nadaljnjo akcijo v tem pravcu. G. Sahinagić je sprejel tudi vrhovni inspektor predstništva ministrskega sveta g. Radoslav Dunić. G. Dunić je v načelu odobril to akcijo. (Kolikor je nam znano, so naša turistična društva že davno združena v skupno organizacijo — »Savez plan. društev«, ki pa, žal, ne kaže potrebne aktivnosti. Zato dvomimo, da bi bila akcija v turističnih krogih nepoznanega g. Sahinagića koristna za uspešen razvoj jugoslovenske turisticke. Op. ur.)

Silni viharji nad Anglijo in Francijo

Naporno reševanje posadke parnika »Hermine« — Poplave v Angliji — V St. Omeru je vihar porušil cerkveni stolp

London, 30. decembra. V Rokavskem prelivu je divjal silni strahovit vihar. Morje je bilo silno razburkano in rešilne ladje so bile vso noč na delu, da so prošle naproščeno pomoč.

Pet milj od Margate se je ponesrečila na njemalska nemška motorna ladja »Hermine«. Kapetana, njegovo soprogo in otroka ter 8 moč posadke je rešila po celonočnem boju proti viharju in razburkanemu morju motorna ladja iz Margate. Posadka je bila popolnoma izčrpana.

V okolici Manchesterja je vihar porušil streho neke hiše. Pod ruševinami je ostala mrtva neka vdova in njena šestletna hčerka. Drugi člani družine pa so se komaj rešili. Zaradi neprestanega deževja so nastale v mnogih krajih poplave. V oxfordskem okraju in v vzdolžnem ter severnem delu Yorkshira je voda poplavlila obširna ozemlja. Voda stoji ponekod 5 čevljev visoko. Tudi v severnem Walesu so ceste ponekod

pod vodo. Poginilo je mnogo živine in ovac. Reka Dee je pri Corwenu prodrla nasipe in poplavlila veliko ozemlje. Vihar je pri Chelmsfordu porušil brezzične postaje na kratke valove angleške brezzične družbe.

Pariz, 30. decembra. V zadnjih 24 urah je divjal nad zapadno Francijo strahovit vihar, ki je napravil veliko škodo. Posebno so trpeli v viharju parniki na odprtem morju. Brezzične postaje na obali so neprestano sprejemale klice na pomoč. Baje je nekaj ladij postalo žrtev viharjev in izginito v valovih.

V St. Omeru je vihar porušil 24 metrov visoki cerkveni zvonik. Prevrnil je tudi potniški vlak, ki je vozil iz Calaisa proti Anvidu. Stirje potniki so bili težje ranjeni, več pa lažje poškodovanih. Posebno veliko škodo je povzročil vihar v okolici Rouena, kjer je odkril celo vrsto hiš in izruval na tisoče dreves.

Zakon o izredni nabavi brzojavnih drogov

Beograd, 30. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra javnih del in po glasnem pristanku ministra financ ter po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o posebnem pooblastilu ministra javnih del za nabavo lesenih drogov za potrebe brzojavne in telefonske službe.

Zakon se glasi: Člen 1. Pooblašča se minister javnih del, da lahko, ne glede na čl. 96 c) zakona o državnem računovodstvu po predhodnem odobrenju predsednika ministrskega sveta in ministra financ opravi licitacijo pogodb in sklepe pogodb v okviru nabave drogov, kočnic in krečnic v breme prihodnjega proračunskega leta za vsoto 7 milijonov Din, s tem, da je dolžan preskrbeti odgovarjajoči znesek v proračun za prihodnje proračunsko leto.

Čl. 2. Glede razpisov licitacij, sklepov pogodb in izvrševanja pogodb o nabavi drogov, kočnic in krečnic, veljajo v vsem obsegu določbe zakona o državnem računovodstvu.

Čl. 3. Izplačila za nabavo se imajo izvršiti po čl. 1. kakor hitro bo proračun odobren. Čl. 4. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, a obvezno moč dobi, ko se razglaši v »Službenih Novinah«.

Obsodba pred Državnim sodiščem

Beograd, 30. dec. AA. Davi ob 8. se je v Državnem sodišču za zaščito države začela razprava proti Hinku Rasporu, bivšemu privatnemu nameščencu zadruge pristaniških delavcev na Sušaku. Razpravo je otvoril predsednik državnega sodišča za zaščito države dr. Dušan Subotić. Po ugotovitvi personalni obtožbeni je dobil besedo državni tožilec dr. Dobričić, ki je prečital obtožnico. Hinko Raspor je obtožen po čl. 1. točki 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Prvi je bil zaslišan obtožbenec, nakar sta podali svoje izjave prič Miroslov Jakić in Vlada Lazić. Nato je bilo prečitano dokazno gradivo. Državni tožilec dr. Dobričić je na kraju vztrajal pri svoji obtožnici. Po govoru branitelja odvetnika Radoja Josimovića je bila razprava ob 11.15 zaključena. Predsednik Državnega sodišča je izjavil, da bo razsodba razglašena še tekom dopoldneva. Ob 12. je končno objavil predsednik Državnega sodišča, da je Hinko Raspor obsojen na pet let roboje.

Slebarske šale

Ostijek, 30. dec. Š. Za božične praznike je bilo izvršenih v Osijsku nekaj prav grdih potegavščin. Trafikantinja Fanika Rotter je bila oškodovana za 2000 Din. Na telefonu jo je poklical neki moški glas in se predstavil za kanonika Džadžića, ki je naročil 100 škatlic raznih cigaret. Ker je bila trafikantinja, da nima na razpolago nikogar, ki bi odnesel naročene cigarete g. kanoniku, je bil moč na telefonu takoj pripravljeno poslati »svojega dečka« v trafik. Kmalu zatem se je res oglasil pri Rottarjevih fantič in odnesel seveda brez plačila vseh 100 škatlic cigaret. Kmalu nato se je pripetilo nekaj podobnega trgovcu Oklobdžiji, ki mu je neznanec prav tako izabil večjo množico cigaret. Šele naslednji dan so ugotovili, da je pošiljal k obema po cigarete neznan slepar.

Volkovi v Bosni

Banjaluka, 30. decembra. Š. Kljub temu, da je mraz znatno popustil in da sneg brzo kopni, se seljaki neprestano pritožujejo nad nevarno voljo nadlogo, ki jim uničuje živino. Poslednje dni so prinesli seljaki mnogo volčjih kož v mesta na prodaj ter izjavili, da se še vedno klatijo volkovi v velikih čredah, zlasti v bližini samotnih naselij.

Zetska in vardarska deputacija

Beograd, 30. dec. p. Včeraj popoldne so se poklonile Nj. Vel. kralju deputacije iz zetske in vrbaske banovine (obširnejše poročilo je objavil že »Ponedeljek«). Danes sta obe deputaciji odšli najprej na grob Neznaneja junaka na Avali, kjer sta položila vence. Nato sta deputaciji odpotovali v Mladenovac, kjer sta položila vence na grob pokojnega kralja Petra. Pri tej priliki sta imela govore podgorški župan Cetković in banjalški župan Huseinović. Popoldne sta se deputaciji vrnili v Beograd, z večernimi vlaki pa so udeleženci odpotovali na svoje domove. Na kolodvoru so jih Beograščani navdušeno pozdravljali.

Za pospešitev javnih del

Beograd, 30. dec. Š. Danes je posetila ministra socialne politike in narodnega zdravlja delegacija prebivalstva iz Blata, ki je intervenirala zaradi važnih del v korčulanski občini. Pri istem ministru se je oglašila danes tudi deputacija iz Boke Kotorske, ki je zaprosila ministra, da pomore čim prejšnji postaviti bolnice v Kotoru, da bi se kaj uspešnega storilo za sanacijo proti malariji na Vrbaskem in Kotorskem polju ter da se posveti čim večja pozornost izseljevanju iz Boke. Ministra socialne politike so posetili tudi zastopniki Prilavora, ki so intervenirali v zadevi zgraditve vodovoda, in pa predstavniki Tešnja, tudi v zadevi javnih del.

Objava važnih pravilnikov

Beograd, 30. dec. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo pravilnik o kontroli prometa s sirovim opijem, nadalje pravilnik o sanitetni komisiji za promet s opijem in drugimi narkotičnimi sredstvi, pravilnik o odpremi živali in živalskih sirovina na železnih in ladjah in končno pravilnik o navodilih za odpis posebnih stroškov pri katastrofem čistim dohodku in pravilnik o povračilu davka na zemljišča, ki so bila s posebnimi stroški ameliorirana v svrhu zaštite pred poplavami.

Blairovo posojilo na naših borzah

Beograd, 30. decembra. AA. Minister financ dr. Stanko Svrljuga je pod št. D. R. br. 217.365-29 z dne 22. decembra 1929 izdal tak sklep:

Na domačih borzah, zaenkrat v Beogradu in Zagrebu, se dovoli kotiranje obveznic naših povojnih državnih investicijskih posojil v zlatu, to je 7 in 8 odst. posojila Blair & Co. in 7 odst. posojila Državne hipotekarne banke, ki so bila emitirana v Newyorku; dovoljenje velja samo za promptne posle, sklepi so po 1000 dolarjev, vendar je treba tečaj izraziti v dinarjih.

Preiskovalni zapor Josipa Predavca potrjen

Zagreb, 30. dec. Š. Proti preiskovalnemu zaporu, ki ga je odredilo okružno sodišče za Josipa Predavca v zvezi s konkurzom Hrvatske seljačke zadruge banke, je bila vložena pritožba na apelacijsko sodišče. Kakor se sedaj doznavja, je tudi višje sodišče potrdilo prvotni odlok in je postal s tem odrejeni preiskovalni zapor Josipa Predavca pravomočen.

Krediti Obrtne banke kraljevine Jugoslavije

Beograd, 30. decembra. AA. Odsek za kreditne ustanove in zavarovalnice v ministristvu za trgovino in industrijo obvešča zainteresirane, da je imel upravni odbor Obrtne banke kraljevine Jugoslavije 16. decembra sejo in da je na tej seji z ozirom na naraščanje bančnih sredstev sklenil, dati odsele posojila in sicer:

1. do 20.000 Din obrtnikom, ki so brez bančnih delnic.
2. do 50.000 Din obrtnikom, ki imajo do 49 delnic vključno.
3. do 75.000 Din obrtnikom, ki imajo od 50 do 99 bančnih delnic.
4. do 100.000 Din obrtnikom, ki imajo sto ali več bančnih delnic.

Plaz na bosanski železnici

Beograd, 30. dec. p. Iz Sarajeva poročajo, da se je snoči ponesrečil potniški vlak, ki odhaja iz Sarajeva proti Slavskemu Brodu ob 22.05. V bližini postaje Bistrice se je vsul na progo plaz. Zaradi ovinka strojevodja tega ni opazil in se je vlak v vso brzino zaletel v nagomiljeno kamenje. Lokomotiva in več vagonov se je prevrnilo. K sreči so padli vsi vagoni proti bregu. V nasprotnem primeru bi se skotalili okrog 20 m globoko v strugo potoka, ki teče ob železnici. Niti potnikom, niti vlakospremenim osobam se ni ničesar pripetilo. Prevratne vagonne se ni odklopili, preostali del vlaka pa je na pomoč pozvana lokomotiva »tegnila nazaj« v odhodno postajo. Davi so železniški delavci začeli s čiščenjem in je bila proga do večera toliko popravljena, da je bil promet za silo zopet vzpostavljen.

Pretep v cerkvi med mašo

Zagreb, 30. decembra. n. Danes so pripeljali orožniki v Zagreb štiri seljake iz Markuševca pri Zagrebu, ki so se stopili na božični dan v cerkvi sv. Simona. Povzročili so v cerkvi tak škandal, da je moral duhovnik prenehati z maševanjem. Policija jih je kaznovala na 14 dni zopora, zagovarjati pa se bodo morali še zaradi motenja vere pred sodiščem.

Unokrajitev državnega svetnika

Beograd, 30. dec. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje je na lastno prosojo upokojen g. Peter Petrović, član državnega sveta.

V Zagrebu ponesrečen Slovenec

Zagreb, 30. dec. n. Davi se je ponesrečil v kurilnici državnih železnic na glavnem kolodvoru delavec Anton Piller, star 44 let in rodom iz Celja. Padel je s lokomotive tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo,

Mariborski občinski svet

(Poslednja seja v l. 1929. — Najvažnejši sklep — nova plinska tarifa.)

Maribor, 30. decembra

Nocoj se je vršila poslednja letošnja seja mariborskega občinskega sveta. V javni seji so se razpravljale skoro izključno razne tekoče zadeve in je trajala le tri četrt ure.

Za prvi odsek je poročal obč. svet. dr. Vebler. Sprejet je bil predlog, da mariborski občinski svet ne voli občinskega kmetijskega odbora, ker ima občina manj kot 30 odstotkov kmetijskega prebivalstva in torej po zakonu ne spada med občine, ki morajo voliti take odbore. Odklonili so se razni prizivi proti ukrepom mestnega urada zaradi požarnih in gradbenih nedostatkov. Svoječasni sklep občinskega sveta o prošnjah za oprostitev od občinskih davščin pri novo zgrajenih hišah se izpremeni v tem smislu, da se smejo prošnje vlagati tudi še naknadno, oprostitev pa velja od dne prošnje za določbo, ki je še odprta.

Za drugi odsek je poročal obč. svet. dr. Strmšek. Sprejet je bil predlog kuratorija mestnega dnevnega zavetišča, da se sme prihranek 30.000 Din porabiti za razne investicije v zavodu. Funkcija kuratorija se razširja tudi na dečijo postajo. Odobril se je za mladinski dom hišni red, ki je apliciran na hišni red oblastnega dečjega doma. Sprejet je bil predlog ubožnega sveta, naj bi mestni župan posredoval pri banki uravi, da bi se preumestilo v uporabo za ubožnico poslopje v Strossmayerjevi ulici, v katerem je sedaj oblastni dečji dom. Mestna občina, ki za 97 ubožcev v mestni ubožnici porabi na leto 224.000 Din, mora za 40 svojih ubožcev v zavodu izven Maribora (Ptui, Vojnik) plačevati 233.000 Din na leto kar je očitno v njeno materialno škodo.

Poročilo tretjega odseka se je odgodilo za tašno sejo. Za četrti odsek je poročal obč. svet. Pušenjak. S 1. januarjem se uvede

nova tarifa za oddajo plina.

Tarifa se bistveno razlikuje od dosedanje in je deli odjemalce v tri skupine. V prvi kot glavni skupini so gospodinjstva in uporaba plina za kurjavo. V drugi skupini so odjemalci, ki rabijo plin v obrtne in industrijske svrhe, v tretjo skupino pa spadajo konzumenti za prehodno kurjavo. Obratnavalo se bo, kakor doslej na mesec, in sicer v prvi skupini tako, da se bo zaračunala v vsakem mesecu poraba od 1 do 5 kubičnih metrov po 5 Din, pri ostanku porabe 5 m po 2 Din za kubični meter. Povprečna cena pada torej sorazmerno z večjo uporabo in znaša pri 50 m 2.30 Din oziroma pri 100 kubičnih metrih 2.15 Din za kubični meter. V drugi skupini se obračunava mesečni konzum brez izjeme do 100 m po 3 Din. Vse ostalo pa po 2 Din in pada povprečna cena slično kakor v prvi skupini. V tretji skupini se oddaja plin po 1.70 Din za kubični meter.

Nova tarifa je sestavljena v prilogi večjega konzuma plina. Z njeno uvedbo postane plin nedvomno cenejše kurjivo. Mnogo pridobita tudi obrt in industrija. Gre za povečanje konzuma plina, kar naj bi obenem pripomoglo mestni plinarni, ki praznuje z novim letom 60-letnico svojega obstoja, do zaslužne aktivnosti podjetja. Obč. svet. Primer je izrazil dvom, da bi povečan konzum mogoč kriti primanjkljaj, ki bi nastal zaradi znižanja cen. Podžupan dr. Lipold je podpiral predlog plinarne in odseka, ki je o zadevi razpravljal v porovnih sejah. Bodočnost plinarne je v povečanju konzuma, ta pa je odvisen od znižanja cen. Odsekov predlog je bil sprejet z vsemi proti 2 glasovoma.

Sledile so razne prošnje za podpore, ki so se deloma odložile. Prav tako so bile odložene tudi vse prošnje za jamstvo gradbenega kredita, ker je zadevni 8-milijonski kredit že skoro izčrpan.

Javni seji je sledila še tajna.

Zapisreke poljske vlade

Varšava, 30. decembra. g. Predsednik republike bo jutri dopoldne iz Spale dopel semkaj ter v Kraljevem gradu za prisegel člano novega kabineta. Kabineta Bartla se bo predstavil Sejmu že na prvi seji ter mu predložil svoj delovni program. Stranke bivše opozicije, namreč centrum, levica in narodni demokratki zavzemajo napram novi vladi čakaajoč stališče. Pri socialistih je opaziti veliko ogorčenje ter napovedujejo, da bodo takoj pričetkom proračunske debate predlagali nezaupnico vladi.

Šahovski turnir v Angliji

Hasings, 30. decembra. O šahovskem turnirju, ki se deli na več delov, so znani naslednji rezultati: Capablanca je premagal Thomasa, Price je nadvaldal Menšikovo, Partija Yates-Sergeant je ostala remis. V drugem turnirju je Flohr premagal Relstaba in Winstera. Vidmar mlajši je premagal Jacksona, Koltanowski pa Relstaba. Winner je zmagal nad Notoboomom. Partija Notoboom proti Jacksonu je bila prekinjena. Thomas je remiziral proti Yatesu. Partija Takacs-Capablanca je bila prekinjena, istakotak partija Menšikova-dr. Vidmar. Price je podlegel Maroczyju. Partija Maroczy-Sergeant pa je bila prekinjena. Stanje je: Maroczy 2, Capablanca 1 in pol (1). Price, Takacs, dr. Vidmar, Yates 1 (1). (Pripomiti je treba, da je to poročilo nepopolno. Op. ur.)

Novinarski dom v Zagrebu

Zagreb, 30. dec. n. Jutri bo zgradbo novinarskega doma v Zagrebu pregledala komisija mestnega stavbnega urada v svrhu izdaje uporabnega dovoljenja.

Nova tiskarna v Beogradu

Beograd, 30. decembra. AA. Minister za trgovino in industrijo gosp. Juraj Demetrović je na predlog odseka za kreditne ustanove in zavarovalnice potrdil ustanovitev delniške družbe pod naslovom: »Tiskarna s. Save a. d.« s sedežem v Beogradu in s kapitalom enega milijona Din.

Volitve v sarajevsko zdravniško zbornico

Sarajevo, 30. decembra. Š. Včeraj bi se bile imele izvršiti volitve v zdravniško zbornico drinske banovine. Pred volitvami pa je bil dosežen sporazum, po katerem so volitve odpadle in je bil določen za načelnika zbornice dr. Rieto Rojčić, za podpredsednika dr. Hočvar in za tajnika dr. Kušan.

Smrt odličnega hrvatskega rodoljuba

Petrinja, 30. dec. Š. Danes popoldne je nenaoma umrl tukajšnji advokat dr. Nikola Colarić. Pokojnik je bil odličan član hrvatsko-srbske koalicije v času veleizdajniškega procesa l. 1908. v Zagrebu. Takrat je zagovarjal na sodišču med drugimi tudi svojega lastnega očeta, ki je bil obtožen veleizdajalske propagande. Pokojnik se je vedno udeleževal narodnostnih bojev in bil skozi vsa leta znan kot prepričan in značajan Jugosloven.

Proračun mesta Kranja

V soboto je bila sklicana javna seja mestne občinske uprave. Ker je bil na dnevnem redu občinski proračun za leto 1930, je vladalo med člani uprave zanimanje, dočim to pot ni bilo nobene galerije... Proračunska seja je trajala skoro tri ure in je bila živahna in stvarna.

Mestni župan g. Ciril Pirc je uvodoma poročal o županiških poslih. Poklonitve zastopnikom mest in občin iz dravske banovine Nj. Vel. kralju se je prvotno nameravalo udeležiti 7 delegatov mestne občine, ker pa je bilo pozneje število zmanjšano, so bili na seji izvoljeni g. župan Pirc ter občinski svetovladi dr. Sabothy, Ivan Savnik in Franc Savnik.

Po kratkem poročilu načelnika policijskega odseka g. R. Mayerja je bil sprejet tudi predlog finančnega odseka, da se odobri dražbeno postopanje naslednjih občinskih dohodkov: mestna tehnična pri kolodvoru se odda v letni zakup g. L. Engelmanu za 15.000 Din, tehnična v koprskem predmestju g. A. Buhu za 6.900 Din, tržnina na živalskem trgu g. P. Pajerju za 20.000 Din, štantnina na Glavnem trgu bo občina sama pobirala po Pajerju za 18.000 Din.

Nato se je pričela razprava o mestnem proračunu za l. 1930., o katerem je podal poročilo obč. svetovalec M. Fock. Novi proračun je razdeljen na redne izdatke in redne dohodke ter na izredne izdatke in izredne dohodke, letošnji pa je vseboval le redne dohodke in izdatke. Zaradi novih izdatkov, kakor stanarina za učitelstvo, vzdrževanje stavbe sreskega načelnstva, amortizacija posojila za mestno ledenico, obrok za nabavo škroplilnika, je novi proračun večji. Redni in izredni izdatki novega proračuna znašajo 1.288.512.46 Din, izdatki dosedanjega proračuna pa 1.170.597 Din 97 p.

Redni dohodki bodo v glavnem naslednji: najemnine iz poslojaj 40.241 Din, mestna klavnicna 45.000 Din, mestne tehnične 34.900 Din, občinske takse: od stavbenih ogledov 3000 Din od psosv 2700 Din, od živalskih potnih listov 5000 Din, od kinopodjetij 4000 Din, od sejmov 38.080 Din, lov 2.200 Din, ribolov 16.617 Din, tržna davščina 15.000 Din, vodarina po številih 40.000, Z l. 1930. bo namreč občina pobirala mesto dosedanje 5% vodovodne naklade 1 Din od kubičnega metra.

Redni izdatki so v glavnem predvideni naslednji: razni davki 16.177, zavarovanje 2.445.55, za splošno upravo 132.760, za upravo in ohranitev občinskega premoženja 47.800, za mestno klavnicno 46.265.45, kvota 20.000 za amortizacijo 200.000 Din znašajočega posojila, ki ga bo najela občina pri Mestni hranilnici za popravilo in izpopolnitev ledenice v mestni klavnici; za varnostno policijo (3 stražniki) 56.800, prispevek kranjskemu gasilnemu društvu 10.000, za dečji dispanzer 10.000, za ostale potrebe zdravstva 21.700.45, primanjkljaj ubožnega zaklada 60.695, vzdrževanje cest 40 tisoč plače delavcem 60.000, kidanje snega 5000, cestna razsvetljava in poprava 63.000, za poljedelstvo 550, za gimnazijo 11.017, za dijaško kuhinjo 5000, za vzdrževanje osnovnošolskega poslojaja 3000, stvarne šolske potrebine 44.320.76, stanarina za 13 učiteljev in učiteljic 50.000, za puškarsko šolo 15.000, za obrtno-nadaljevalno šolo 10.000, za trgovsko-gremialno šolo 10.000, za glasbeno šolo 4000, za zgradbo ljubljanske univerze 10.000, podpore organizmu 2000, Opleševalemu društvu 5000, za krogi SPD na Storižu 2000, za sokolsko izrišče 2000, za kulturne namene 10.000, za pisarno tujsko-prometnega urada 6000; skupno je mestna občina votirala za pouk, bogočastje, umetnost in kulturo 189.337.76 rednih izdatkov ter še izrednih izdatke v iznosu 300.000 v fond za novo osnovnošolsko poslojaje.

Nadalje je predviden prispevek mestne občine k primanjkljaju vodovodnega odhoda 19.558.20, za vojaške svrhe 2000, za kanalizacijo 52.000, prispevek za vzdrževanje stavbe sreskega načelnstva 30.000, ureditev vodnjaka pred Colnarjem 30.000, obrok za nabavo modernega škroplilnega voza 60.000.

Redni izdatki znašajo torej 988.512.46 Din, redni dohodki 252.962 Din, primanjkljaj pa 735.550.46 Din.

Za kritje tega primanjkljaja je sklenila občinska uprava uvesti v l. 1930.: 100% doklado na zemljiarino, 25 odstotno doklado na zgradarino, 200% doklado na družb. davke, 100% doklado na rentnino, kar bo vrglo predvidoma 295.543.55, preračunjenih po sedaj ugotovljenih davčnih osnovah. Nadalje bo občina pobirala naslednje konzumne davščine: 120% občinska doklada na državno trošarino na vino ali 1.20 Din od 1 vina (letos se je pobiralo 1.75 Din od 1 vina), samostojna občinska naklada po 6 Din od hl stopinje žganja, obč. naklada 50 Din od hl piva, naklada na likerje v skupnem iznosu 7000, naklada na meso (od komada goveda in telet nad 1 letom 25 Din, od teleta pod 1 letom 15 Din, od prašičev 15 Din, od drobnice 5 Din, od 100 kg svežega, prekajenega in drugega mesa, slanine, konzerv. salam in mesenih klobas 20 Din). Konzumne davščine so predvidene na 466.322 Din, skupno znaša kritje 761.865.55 Din, torej 263.109 Din prebitka.

Kot izredna izdatka proračuna za l. 1930. sta bila vpostavljeni prispevek v fond za osnovnošolsko poslojaje 250.000 Din, načrti in komisije v isto svrhu 50.000 Din. Da se dobi kritje teh izrednih izdatkov, je v načelu sklenila občinska uprava, da uvede novo davščino, nekako colnino, ki se bo pobirala od vsakega na kranjsko postalo ubožnega vraga ter z iste postaje izvoženega lesa od celega vagona. Letno se sklada in naklada v Kranju okrog 9000 vagonov. Tarifo bo sestavil poseben odsek, v katerega so bili izvoljeni: F. Berjak, M. Fock, F. Gorjanc, E. Kocbek, dr. Sabothy, I. Savnik in dr. Semrou.

Občinski proračun za l. 1930. je bil sklopi v vseh točkah soglasno sprejet.

Naši kraji in ljudje

Aeroklub slovenski javnosti

Ko vstopamo v novo leto, smatra ljubljanski Aeroklub za svojo dolžnost, da ponovno opozori vse in vsakogar na veliko važnost pokreta ki ga zasleduje. Potrebno je naglasiti, da letalstvo danes ni več samo sport, marveč je postalo važna gospodarska panoga, ki ima zagotovljen takšen razvoj, kot ga je doživela v zadnjih dveh desetletjih kot sport. Priznati moramo, da se moramo boriti s takimi predsodki in s tako majhnim razumevanjem aktualnega problema tudi v krogih, kjer bi lahko pričakovali večjo uvidenost. Predpogoj našega gospodarskega napredka danes pa je, da z največjo pozornostjo zasledujemo razvoj letalstva drugod in pripravljammo možnost, da tudi pri nas velike izsledke drugih narodov gospodarsko izkoristimo.

Ljubljanski Aeroklub si je v preteklem letu nadel nalogo, da zgradi do domačemu projektu, z domačimi delovnimi silami reprezentativni sportni avion, s katerim se bo udeležil mednarodne tekme lahkih avionov, ki jo prireja vsako leto mednarodna letalska federacija v Parizu. Te tekme se je letos udeležilo 8 narodov s skupno 86 avionov. Uverjeni smo, da bo moč z našim novim letalom reprezentativno zastopati našo državo, osobito še nas Slovence, pa prosimo, da nas pri tej akciji podpirate.

Doslej je bilo nabranih 195.456 Din. za dograditev na je potrebnih še 70.000 Din. ki jih moramo zbrati do 1. aprila, ako hočemo, da bo letalo pravočasno dograjeno. Vse, ki uvidevajo veliko važnost naše akcije, vabimo da pristopijo v naš klub ali nam na naklonijo primerne prispevke. Stevilka našega čekovnega računa je 12597 in je dobrodošel vsak, tudi najmanjši znesek. Prispevke sprejemajo tudi naše uprave.

Ustanovitev finančnega inspektorata v Mariboru

Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa, da je z odlokom ministrstva financ z dne 20. decembra 1929 št. 114.850 ustanovljen finančni inspektorat v Mariboru, ki bo začel poslovati dne 1. januarja 1930.

Ta inspektorat bo zaenkrat reševal vse posle, ki zadevajo neposredne davke bivše mariborske oblasti. Izvzemši odmero družbenega davka in kazenske zadeve po čl. 142. zakona o neposrednih davkih. Stranke, ki spadajo v področja davčnih uprav v Celju, Dolnji Lendavi, Gornji Radgoni, Gornjem gradu, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Murski Soboti, Ormožu, Prevaljah, Ptuj, Slov. Bistrici, Slovenjgradcu, Šoštani in Šmarju pri Jelšah se torej oprezajo, da na naslavlajo vse vloge prej navedenega značaja, ki so jih do sedaj naslavliali na finančno direkcijo v Ljubljani, odtlej za neposredne davke. Iz za 1. januarja na naslov: »Dravska finančna direkcija, finančni inspektorat v Mariboru«.

Beograjski krematorij in cerkveni obredi

Beograjsko društvo »Ogenj« namerava letos zgraditi krematorij, ki bo prvi na Balkanu. Ideja o sežiganju pokojnikov ima tudi v Beogradu mnogo pristašev, vendar pa ne more postati tako popularna kakor v drugih velikih evropskih mestih, ker ni pristanika, da bi se tudi pri sežiganju mrličev vršili cerkveni obredi. Zato je odbor društva »Ogenj« v nedeljo posetil patriarha Dimitrija, ki je delegacijo zelo prijazno sprejel in izkazal živo zanimanje za delovanje društva »Ogenj« in za želje delegatov. Gospa Mara Gjurjevičeva je v daljšem nagovoru poudarila:

»Ako je Bog bil v stanu, da iz ničesar ustvari svet, bo mogel tudi iz pepela obustiti človeka.«
Končno je predsednik društva »Ogenj« dr. Vojta Nujndžić prečital daljšo prošnjo, naj blagovoli patriarh blagosloviti prihodnje zadevanje društva in omogočiti cerkvene obrede. Zahvaljujoč se za obisk, ki je zbuoril vtis zares iskrene vernosti članov društva »Ogenj«, je patriarh ljubeznivo odgovoril delegatom, da zaenkrat sam ne more pozitivno ustreči prošnji, ker se mora posvetovati s članom arhijerejskega sinoda, obljubil pa je, da bo društvo o tem obvestil. In člani delegacije so zapustili patriarhijsko hišo, da bodo po državi in občinski priložnosti dobili kmalu tudi pristanek in blagoslov poglavarja srbske pravoslavne cerkve.

Usak more obdariti

s koristnimi oblačilnimi potrebščinami, ker nudimo vsega po najnižjih cenah.

A. Presker, Sv. Petra 14.

Pred zgraditvijo uradnega doma

Kakor smo že opetovano poročali, si je dosedanjí škofiškí občinski zastop nadel nujno skrb, da spríči vladajoče stanovniške krize zgradi za državne urade primeren uradno poslopje in na ta način opomore tej neodoljivi komunalni zadevi. Konstituiral se je tozadevno večelaski odbor zastopnikov občinske uprave, ki je s proučevanjem terena gotov in so odobrili osvojití v glavnem dvojno stališče. Uradni dom naj se zgradi na posestvu Minke Čarnomaj in sosednje hiše v Zgornjem Karlovcu ali pa se preuredi stanovanjska hiša A. Sušnika na Glavnem trgu.

Prav je, da se o obeh osnovah odbora izgovorijo malo več, ker je pri rešitvi takih vprašanih vselej imati v vidik razvoj bodočnosti dotičnega kraja. Mnenje enotnosti in mnogokrat poleg tega še praktične razmere prikažejo, v koliko se je v tem ali onem pogledu grešilo. Že po dosedanjih dispozicijah pa more kritično oko na obstoječih načrtih opaziti marsikaj odvračalčega. Naj se sprejme objektivno mnenje kot pravočasno in dobrohotno oporilo v času, ko končna odločitev še ni padla.

Predelavati in preurejati stare stavbe nikakor ni simpatična, priporočljiva stvar, ker kljub eventualno manjšim izdatkom poslopje vendarle nima notranje skladne urejenosti. Za primer graditve v Zg. Karlovcu je vsekakor upoštevati izredno ozko cesto Poljanske doline in bo pristajanje voz, ako ne bo primernega dvorišča, ob stavbi zelo oteženo, še posebno v primeru, da se vseli v Uradni dom poštni urad s svojimi obsežnim prometom. Ker je Čarnomajeva hiša zidana tik ob vnanji škofiškíh hribih, se bo v vsakem primeru morala graditi zadat betonska stena in odvisen material odvoziti, ako se bo hotelo kolikaj ravnega prostora. Da stroški za to delo ne bodo najmanjši le jasno. Vrh vsega je lega napram prirodnemu razvoju Škofje Loke ki teži napram Kamnitniku in Trati, zelo neprimerna, mestu odtujena in uprav na nasprotnem koncu bodočega mestnega centra.

Tudi o adaptaciji Sušnikove stavbe si ne obetamo mnogo. Ako ima poslopje ugodnost leže na Glavnem trgu, je gotovo, da bo iz procelja umaknjenim uradnim prostorom v notranjosti stalno primanjkovalo zraka, sonca in svetlobe, ki so glavni po-

goji dobrih uradnih lokalov in ki jih ravno v Škofji Loki tako zelo manjka. Poglavje zase je kupnina stavbe in njena adaptacija, ki bo morala biti temeljita, ako se bo hotelo iz sedanjih vež, mostovžev in prostorov ustvariti nekaj uradnim lokalom primerne.

Škofja Loka ima v svojem teritoriju prostore, ki bi vse bolj prišli v poštev in zato kljub eventualni dobri volji odločujočih članov ne more označiti že naznačenih projektov z drugačnim merilom kakor polovičarstvom...

Telefon in brzojav funkcijonirata

Situacija v telefonskem in brzojavnem prometu dravske poštne uprave je postala danes popolnoma mnogo povoljnejša, ker so bile odstranjene vse večje ovire, ki jih je povzročil zadnji sneg. Popravljanje potiranih zvez je bilo oteženo, ker so bile zveze na več kilometrov pokvarjene. Na razpolago ni bilo dosti delovnih moči, a tudi pomanjkanje materiala je bilo občutno. Danes ob 15.30 je bila po približno 60-urnem prestopu vzpostavljena direktna telefonska zveza z Zagrebom preko Dolenjske, kjer so snežni viharji povzročili večjo škodo na telefonskih in brzojavnih napeljavah. Brzojavna zveza z Zagrebom je bila že davi popravljena. Z Beogradom direktna telefonska zveza do večera še ni funkcijonirala. Glavne telefonske proge, ki vežejo Ljubljano z Dunajem odnosno s Trstom, so popolnoma v redu.

Interurbane telefonske zveze v dravski banovini so dobre. Na Notranjskem, Gorenjskem in Stajerskem imajo telefonske in brzojavni spoj vse telefonske postaje. Na Dolenjskem je treba odstraniti po nekaterih krajih še večje ovire. Zveze nimajo kraji na progi Ljubljana-Kočevje. Popravljanje še ni telefonska zveza Ljubljana - Karlovac odnosno Sušak.

Lokalni telefonski promet je danes boljši, dasi je še mnogo telefonskih naročnikov, zlasti na periferiji mesta, ki ne morejo dobiti zaželenega spoja. Potrgane telefonske žice je cel dan popravljalo 25 delavcev z nadzorniki. Upati je, da bo jutri tudi lokalni telefonski promet ljubljanskega omrežja popolnoma brezhibno funkcijonal.

Ustajiglo

so najlažji pot, po katerem prihajajo klice bolezní v naše telo. Zato uporabljajte na svečanostih ali predavanjih obseme ANACOT-PASTILE dra. Wandera.

Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se preparatov, ki v poslednjem času posnemajo Anacot-pastile!

Vremensko poročilo

Vremenska situacija v dravski banovini je prav spreminljiva. Nastal je pravi kaos, vrste se zaporedoma vsi močiji vremenski pojavi. Trenutno je ponekod jasno, zatem megleno in oblačno, nato dež, sneg in mraz. Davi je v dravski banovini vladal lahen mraz. Jutranja meteorološka poročila iz važnejših krajev so beležila naslednje vremensko situacijo:

Na Gorenjskem mraz, sneg, jasno, megla in oblačno. Bohinjska Bistrica -2, oblačno, snega 15 cm; Kranjska gora -2, sneži, snega 10 cm; Jesenice -3, jasno; Tržič -1, oblačno, brez snega; Ljubljana -2,4, megleno, pozneje sneg, barometer 769,5. - Na Stajerskem: Celje -2, oblačno; Maribor -1, oblačno, snega 8 cm; Dravograd -3, jasno, snega 10 cm; Ljutomer -1, oblačno, snega 13 cm; v Prekmurju -1, oblačno. - Na Dolenjskem: Brežice -4, oblačno; Št. Janž na Dolenjskem -4, megla, snega 12 cm; Novo mesto -5, jasno, snega 10 cm; Kočevje -4, jasno, snega 14 cm. Na Notranjskem: Rakek -3, megla, snega 10 cm.

Kajserievi dolarji

Ljubljana, 30. decembra
Poročali smo o aretaciji Stanka Kaisera, bivšega čevljarkega pomočnika. Fant je le malo časa opravljal svoj posel pri knežtrij in kopitu. Bil je že od nekdanjega pohajkovanja in orezdelja. Družil se je z raznimi tatinskimi tipi in kmalu zašel v kriminalni Star je šele 25 let, pa je bil že devetkrat kaznovan in je predsedel v ječi skoro 2 let. V poslednjem času se Kaiser ni več zadrževal v Ljubljani, marveč je begal po deželi, kjer je iskal raznih tatinskih prilik, predstavljalo se za prodajalca raznih sredstev proti mrčesu.

Ko ga je policija slednjič prišla v neki gostilni v okolici Sv. Križa, so našli pri njem nekaj nad 1000 Din v našem denarju, pod podlogo njegovega suknjiča pa 145

ameriških dolarjev. Policija je dobro vedela, da si Kaiser dolarjev ni pridobil na pošten način. Kako tudi, če je bil že znan kot dovolj nevaren uzmovnik in vionilec. Vendar je Kaiser zanikal vsako nepošteno dejanje, dokler ni slednjič povedal, da je denar našel v vlaku, kjer je padel iz žepa nekemu neznanu. Seveda pa so vedeli izkušeni možje na policiji, da je tudi to prazen izgovor, neumna bajka. Vtaknili so Kaiserja v zapor in čakali, da prispejo poročila z dežele. Policija je namreč vohala za njegovimi trdovratnimi lažmi večji zločin.

Na podlagi vesti v novinah se je danes res oglašil na policiji neki možak z Dolenjskega, ki je povedal, da so pri Kaisersu najdeni dolarji najbrž last njegovega strica Antona Moharja, ki je prisel šele nedavno iz Amerike. Pred dnevi namreč se je Mohar nahajal v neki gostilni v Zaln. Tam se mu je pridružil mlad človek, ki je ves čas silil vanj in se sploh izredno sumljivo sukal okrog že precej dobrovoljnega strica. Čez čas pa je neznanec izginil in je Mohar nenadoma pogršil dobro rejeno listnico, v kateri se je nahajala večja vsota našega denarja in pa šop dolarjev. Moharjevu odposlancu so na policiji pokazali Stankovo sliko in ta je, ker se je takrat tudi sam nahajal v omenjeni gostilni, takoj spoznal dotičnega vsiljivca, ki je tiščal v njegovega strica. Stanko Kaiser je oškodoval Moharja skupno baje za okrog 80.000 Din, ki jih je po veliki večini že zapravil. Drznetu tatu bodo na policiji še enkrat temeljito zaslišali, nato pa ga bodo izročili sodišču.

Samo še ob 4. in 1/6. Zadnjikrat! ANNY ONDRA v briljantni komediji smeja in zabave Plesalka iz bara

Zvečer ob 1/8. in 9. uri. Novo!

Slavna premijera filma

Kristina

Janet Gaynor Charles Morton
Tel. 2124 ELITNI KINO MATICA.

Ljubljanska opera

»Mignon«

Ob priliki nedeljske večerne operne predstave smo v Mignon slišali celo vrsto novih, ali vsaj letos novih solistov. Predvsem pozdravljamo tople Betetta, ki se je vnovič po daljšem dopustu vrnil na oder. Bolezen pa, kakor se bojim, ni še popolnoma premagal, kar je bilo opaziti zlasti pri menjavi registrov na istih tonih, pri decrescendih. Vendar pa je s svojim vstopom na oder bil, kakor veliki učitelj, kakor gigant med učenčiki-pevci, kajti navzval nepopolnemu okrevanju je vse nadkriljeval za glavo in več. Ikreno se radujem z vsemi obiskovalci naše opere, ki so mu to z darili in cvetjem po prvem aktu očividno dokazali, da je prišel na novo s svojim umetniškim delom in mu želimo novega umetniškega uspeha še dolga leta.

Mignon je pela mlada, simpatična začelnica g. Sarkotičeva kot gost. Zdi se mi, da je v nji naravni gledališki dar dramatične smeri. Njena igra ne kaže mnogo začelniske nesigurnosti, giblje se dokaj svobodno, smoteno in prepričljivo. Njen mezzosoprano krije v sebi mnogo zdravega, jedrnatega metala, kaže odlično šolo, je strasten, toda precej neenakomeren, plapolajoč, najbrž mlada pevka tudi še ni imela časa, da bi silo svojega glasu usmerila po teaterski akustični perspektivi. Na vsak način pa je resnega upoštevanja vreden talent. Viljema je pel kot gost g. Vižar iz Zagreba. Tenor kabinetnega formata je to, meni, osebno,

Vse zahtevajo le Schichtov RADION

na gramofonskih ploščah, kjer je glas kolkortoliko retuširan, simpatičnejši, kot za oder, vendar sigurno, skoro da za rutinarni pevec. V igri pa je navzval svoji gibčni, elastični figuri nekam okoren.

Dalje so odelovali ga. Popovičeva (pri prvi predstavi je vloga Filine pela Gaj-Jermanova), g. Mohorič, Janko, Ribičeva in Perko, zbor in balet. Mignon je dirigiral g. Neffat, režijo pa je imel g. Krivecki. Predstava je bila zelo dobro obiskana in tudi odobravanja, zlasti na račun g. Betetta, je bilo mnogo.

Iz Kranja

— Sokolsko društvo v Strazišču priredi tudi letos Silvestrov večer z zelo postrim sporedom ob 20. pri pogrnjenih mizah v Sokolskem domu. Da se te krasne prireditve udeleži vsakdo, je vstopnina zelo nizka, in sicer za osebno 4 Din, za celo družino pa samo en kovač. Pripravi smo, da bo dvorana posebno letos zaradi krasnega sporeda do zadnjega kotička zasedena.

— Smučarski odsek tukajšnjega Sokola opozarja društvene člana, ki želijo kot člani Zimskosportnega saveza prejeti olajšave za trikratno polovično vožnjo, da se zgledajo pri društvenem tajniku in prinesejo eno fotografijo in 25 Din. Istotam naj se zgledajo oni smučarji, ki želijo biti verifikirani kot tekmovalci od Zimskosportnega saveza.

— Nocoj vsi na Silvestrovo v Narodni dom! Kdor se hoče v veselju in smeju poslovi od starega in vstopiti v novo leto, naj si ogleda vsestransko zabaven vspreod. Edna zabava v mestu. Roparska opera s komikom Hlebošem, tragikomična igra, številni kupleti, čarodejnik s Ceylona. Ples v obliki dvoranah, v veliki že pred polnočjo.

— Avtobus Kranj — Ljubljana bo odhajal ob 2. januarja dalje v delavnikih ob 9. in ob 13.15 iz Kranja, ter ob 12. in ob 18. izpred kavarnave Evrope v Ljubljani. V medčasu stoji avtobus na Figovčevem dvorišču.

Silvestrov večer

S. K. Mirije

v torek zvečer

v baru Šmerna

Danes na Silvestrovo

ob 1/8. in 9. uri vsi k svečani premijeri divnega filma Ljubezni

KRISTINA

Inaet Gaynor in Charles Morton

Film, ki gane v dušo slehernega gledalca! Ljubezne dražestne Holandke na lepem otoku uživanja in sreče! Divna godba! Izven tega še najnovejši Uta tedenski žurnal.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

KULTURNI PREGLED

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 31. ob 21.: Naš gospod župnik. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Sreda, 1. januarja ob 15.: Peterčkov poslednji dan. Izven. — Ob 20. Don Carlos. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Četrtek, 2. januarja. Zaprt.

Petek, 3. januarja. Brez ljubezni. B.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20.

Torek, 31. ob 16.: Mammelle Nitouche. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Sreda, 1. januarja ob 15.: Car in tesar. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20.: Tičar. Opereta. Izven.

Četrtek, 2. januarja. Ernani. E.

Petek, 3. januarja. Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Torek, 31. decembra. Zaprt.

Sreda, 1. januarja ob 15. Radikalna kura. — Ob 20. Orlov. Prvič.

Četrtek, 2. januarja: ob 20. Radikalna kura C. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Petek, 3. januarja: Krog a kreda. Gostovanje Mariborčanov. Zvišane dramske cene.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20.15

Sreda, 1. januarja, Prirega ob polnoči. Zadnjič v sezoni.

Jubilej »Peterčkovih poslednjih sanj«

Na Stefanov dan je imela Golijeva mladinska igra »Peterčkove poslednje sanje« svojo štirideseto predstavo v ljubljanski drami. Temu jubileju, ki ga doživlja pač redkokdaj kaka slovenska igra, so poleg režiserja prof. Šesta pripomogle tudi nove kreacije igralcev: Levčarja (kralj Matjaž), Cesarja (čarovnik Griča) in Mar. Vere (kraljica Alenka). Sicer je bila zasedba običajna. Zanimanje vsega večera in vso napeto pozornost pa je obračal nase novi Peterček deset. letnega Mitja. Gorca, ki je s svojo mirno in zares lepo igrar naravnost presenetil občinstvo in ga velik del ganil do solz. Bila je to zares dostojna 40. predstava te naše najbolje mladinske igrar. Občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo hišo, burno po-

zdravljalo igralce, malega Mitjo pa obdarovalo z nebroj cvetja in z darovi. K. O.

Tin Ujević o pesnikih. Znani pesnik in bohem Tin Ujević je prispeval za božično številko splitskega dnevnika »Nova doba« zanimive sentence o pesništvu pod značilnim naslovom »Sumrak poezije«. Tu pravi med drugim: »Za zdavnaj človeštvo ne gleda več v pesnikih družinskih tribunov; njihovi venci so potgnani, njihov teološki tečaj se več ne obiskuje.« Tako je torej šel tudi aktivni pesnik med dvomilijevce o pesništvu.

Hudožestveniki so se poslovlili od Beograda in nastopili turnejo po Jugoslaviji. V prestolnici so dosegli bivši člani moskovskega Umetnostnega gledališča popoln uspeh. Pridobili so si enotnost občinstva in kritike. Na Slovenskem bodo gostovali — najbrž v februarju — na ljubljanskem in mariborskem oderu.

Nova komedija Milana Begovića, Zagrebška drama pripravlja za soboto 4. januarja premiero nove komedije priznanega hrvaškega dramatika Milana Begovića »Amerikanska jahta v splitsko luč«. Dejanje nove komedije se odigrava v Splitu; v nji se rešuje nekaj problem mladine in »starosti«. Stara dalmatinska aristokracija, ki se ne more sprijazniti z duhom časa, postaja osamljena in smešna, dočim se mladi približujejo preprostemu ljudstvu in sprejemajo naše siromaštvo in ponižanje, da se

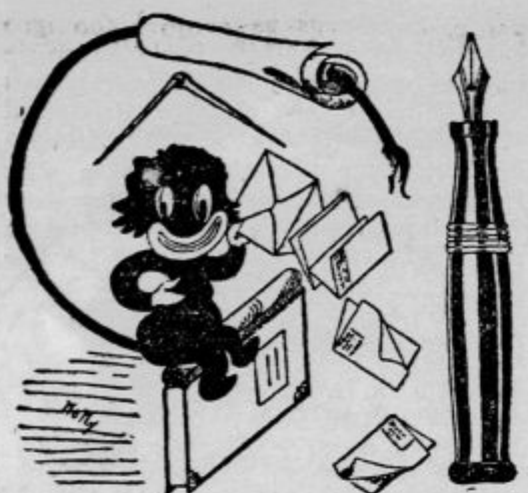
notranje osvobodijo. Iz razlik med dvema rodovima nastajajo konflikti in zapletljaji. Komedijski odlikuje duhoviti dialog in je pričakovati, da bo imela lep uspeh. Begovićev »Pustolov pred vratima« pa se bo v kratkem uprizoril v Parizu.

Bolezen Hinka Nušića. V sobotni številki »Jutraz« smo objavili interview z našim uglednim rojakom, režiserjem in igralcem zagrebške drame g. Hinkom Nušićem. Kakor danes izvem, je g. Nušić težko zbolel v grlu in bo moral nekaj tednov opustiti poklicno delo.

Velmar Janković o sebi. V soboto 28. t. m. je beograjska drama uprizorila dramo V. Velmarja Jankovića »Bez ljubavi«. Komad je imel kresno predstavo v Ljubljani in je že zdaj na repertoarju. Ob tej priliki pa je uneljal g. Janković zanimivo novost: priredil je predavanje o svojem slovstvenem delu s posebnim ozirom na dramo »Bez ljubavi«. Nemara bi bilo boljše, da bi bil predaval o njem kdo drug? Zakaj boljše? Ali ni zanimivo, da avtor sam razloži svoje nazre o slovstvu, o dramatik, pojasa tajno svojega saznanja in delovanja ter odkrito pove, kaj je nameraval dati s svojo novo »tramo«? Pri Čehih so predavanja pisateljev o sebi »koraj« že reden pojav in reči moramo, da je v njih mnogo dragocene ga gradiva. Kaj je torej povedal Janković? Le nekaj k-atkih odmkov: »Vsi moji spisi predstavljajo biografijo, avtobiografsko serijo. Jaz se sploh nagibljem k nazoru, da

je najizrazitejša in najpopularnejša tista umetnost, ki ima v sebi pretežno memoarsko, osebno gradivo.« — »Naš pisatelj ina pravico do vseh del, vseh pravcev, ker je skoraj brez stline tradicije. Najvažnejše zanj je, da izrazi svojo očitljaj, da da samoj sebe, pa naj bo forma ta ali ona... Pri nas ne smemo preveč čislati šol in nikar ne iščimo v njih bistvo dela v umetnosti. Smatram, da ne obstojajo ne naturalizem ne romantizem ne realizem...« — O hrani »Bez ljubavi« je dejal pisem med drugim to-le: »Ona opisuje krog ljudskih duš, ki jih je vzvihrala njihova notranja usoda... Ta drama zavije samo od osnovne oostske misli in od orisanih značajev. Vse drugo so postranski rekviziti.«

Uprizoritev drame »Bez ljubavi« v Beogradu. Drama V. Velmarja Jankovića »Bez ljubavi« ni imela pri beograjski kritiki takega uspeha kot pri ljubljanski. V »Politiki« jo 2. V. precej odločno trga in celo pravi, da bi se bila morala imenovati »Bez talenta«. Tudi kritik »Vremena« je nekam skeptičen, dasi naglaš »relativno uspeh«. Vsekakor bo treba čakati še nadaljnjih kritik. Iz obeh listov pa je posneti, da je imela drama pri občinstvu večji uspeh nego pri kritiki. To je pisec že stluti ko je bil poudaril v »Jutraz«, da ne polaga tolike važnosti na kritiko kot na občinstvo.

Vse poslovne knjige, koledarje
in pisarniške potrebščine

M. Tičar, Ljubljana

— Sokol Moste priredi plesne vaje na novega leta dan od 15. do 19. ure. Vabeni!
— Obrtni valenci mehansko-tehnične stroke, ki imajo redno ob četrtih pouk, naj pridejo 2. januarja ob 14. v šolo na Lednjo.
— Dne 5. januarja velika veselica Ciril Metodove družbe v Narodnem domu. Ples. Godba: Merkurjev dancing-band.

Iz Celja

— Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju bo imel v ponedeljek 6. januarja ob 9. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju svoj redni občni zbor, na kar se članstvo opozarja.
— Svoboda v Celju priredi v torek Silvestrov večer v Narodnem domu.
— Smrtna kosa. V Celju je umrla na Kralja Petra cesti 32 v starosti 74 let ga. Jospina Hähnelova, zasebnica iz Gradca.
— Neprijetnosti zaradi zadnjega snega so v Celju že večino premagane po zaslugi vodstva in uslužbenstva tako poštne terenske tehnične sekcije kakor tudi mestne elektrarne. Električni tok je zasvetil skoro v vsem Celju že v soboto zvečer, kaj hitro pa so bile popravljene tudi pretrgane telefonske in brzojavne zveze. Le nekaj žic, ki so težje dosegljive, je moralo ostati še nepopolno. Pač pa bodo morali nekoliko dalje počakati za popravo visokih anten celjski radijski naročniki.
— Celjsko mestno avtobusno podjetje je moralo zaradi velikega snega, ki je zapadel na prostih cestah na progi Sv. Urban-Lesično in na progi Celje-St. Peter pod Sv. gorami, avtobusni promet začasno ukiniti, dokler ne bodo ceste tako razorane in očiščene, da jih bodo avtobusi mogli pasirati brez nevarnosti, da bi ponovno običali v snegu, kakor se je to pripetilo v soboto. Ako ne bo novega snega, ki se je v večer že zopet precej na debelo obetal, moremo upati, da bo odpeljal prvi avtobus iz Celja v St. Peter pod Sv. gorami nočjo ob 18.15.
— Izgubljeni žepni ura. Narednik 4. telegrafске čete v Sarajevu Andrej Stojan iz Celja je izgubil na Stefanovo zvečer med potjo s Starega gradu do Skalne kleti v Zavodni svojo niklasto žepno uro z drobnim srebrno veržico, vredno 400 Din. Nalagati se naproša, da vrne uro na policijski ali pa Stojanovi materi, stanujoči na Dolgem polju v Celju.

Iz Maribora

— Imenovanje šefa finančnega inspektorata v Mariboru. Za šefa novo ustanovljenega finančnega inspektorata v Mariboru je imenovan dosednji vodja davčne uprave v Mariboru, g. Avgust Sedlar. Njegovo imenovanje je izzvalo splošno zadovoljstvo v Mariboru, ker je g. Sedlar znan kot izredno koncilijant in zelo sposoben uradnik. Svoje posle prevzame s 1. januarjem 1930. Naše iskrene čestitke!
— Novi šef davčne uprave v Mariboru. Za šefa davčne uprave v Mariboru je imenovan dosednji višji blaginjak g. Ferdo Kočuvan. Novi šef je služboval do prevrata pri finančni direkciji v Gradcu, po prevratu pa se je takoj stavil na razpolago tedanji narodni vladi v Ljubljani in je bil dodeljen finančnemu okrajnemu ravateljstvu v Mariboru in kasneje davčni upravi. G. Kočuvan je znan kot odlični uradnik in po njegovo imenovanje gotovo našlo med obrevalstvom ugoden odmev.
— Iz finančne službe. V službovanje pri finančnem inspektoratu v Mariboru so prideli: finančni inspektor Josip Majhen, višja davčna kontrolorja Avgust Celjan in Ferdo Prelog, knjigovodja Fran Medlić in glavni arhivar Oroslav Rakusa. Finančni inspektor Ivan Predika pa je premeščen iz Mariboru k finančnemu inspektoratu v Zaječar.
— Iz poslovnega sveta. Iz Maribora v Zagreb je premeščen podravniški mariborske podružnice Ljubljanske kreditne banke g. Jaroslav Jiroušek, ki je prevzel v Zagrebu vodstvo nove podružnice Ljubljanske kreditne banke. Z g. Jirouškom, ki je češki rojak, njegova soproga pa Slovenka, izgubi Maribor marilivega delavca v Sokolu, Češkem klubu, Jugoslovensko-češko-slovaški ligi in drugih nacionalnih in kulturnih društvih. Želimo mu mnogo uspehov na novem mestu!
— Iz sodne službe. Za sodnika v Gornjemgradu je imenovan g. Stanko Moškovič, pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru.
— Novo leto v gledališču. Na novega leta dan popoldne ob 15. se bo vprizorila Dobovškovska izredno zabavna burka s petjem »Radikalna kura«, zvečer pa bo letošnja premijera priljubljene operete »Orlov«.

Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše!

— Ljudska univerza v Mariboru. V petek, 3. januarja, bo interesantno predavanje o novi Turčiji, ki ga bo imel g. prof. König z Dunaja s pomočjo 173 diapozitivov, izdelanih po lastnih posnetkih. Potovanje nas pelje skozi Carigrad, Bruso, Eskisehir, Afium, Smirno in v novo prestolico reformatorja Turčije Kemal-paše — v Angoro, ki je doživela prav čudoviti razvoj. Predprodaja vstopnic od 31. t. m. pri g. Zlati Brišnik in g. Höferju.

— Smrtna kosa. V četu svoje mladosti stara komaj 19 let je v nedeljo preminula gđ. Marija Šimončeva. Pogreb bo danes ob 16. izpred kapele mestnega pokopališča na pobožje pokopališče. Blag ji spomin!

— Poziv hišnim posestnikom! Po zakonu o neposrednih davkih se mora vršiti vsako leto popis davčnih obveznikov mariborskega mesta. Mestni magistrat poziva zato vse hišne posestnike in upravitelje ali na ozemlju mariborske mestne občine, da točno popisajo na podlagi posebnih magistratnih popisnih polj vse stranke in svoji hiši tako najemnike kakor podnajemnike po stanju 1. januarja 1930. Popisane pole s točnimi navedbami, kakor jih je treba izpolniti, morajo biti tri dni po prejemu pripravljene, ko pride ponje davčni organ magistrata.

— Protestni shod hišnih posestnikov v Mariboru. V nedeljo dopoldne se je vršil v Gambrovi dvorani v Mariboru dobro obiskan protestni shod mariborskih hišnih posestnikov proti uvedbi dveh novih občinskih davščin, in sicer davka na nezazidane parcele ter 1 odstotnega vojaškega davka. Glavni govornik g. Frelih iz Ljubljane je v daljšem govoru opozarjal na posledice, ki so nastale pred leti v Ljubljani, kjer se je prav tako uvedel davek na nezazidane parcele. Ta davek so morali od 5 Din znižati na 2 Din za kvadratni meter. Na zborovanju je bilo sklenjeno, da se pošlje finančnemu ministrstvu posebna deputacija, kralju pa brzojavna prošnja, da te davščine črta iz proračuna.

— Silvestrov večer v vseh prostorih Narodnega doma priredi Slovensko trgovsko društvo. Svirala bo »Drava«. Sporedni pester! Vstopnica 10 Din za osebo. Predprodaja vstopnic: Weixl, Brišnik, Pinter & Lenart.

Iz škofje Loke

— Silvestrov večer škofjeloškega Sokola se prične danes po 20. pri pogojnih mizah v vseh prostorih Doma. Poleg izvršne burke »Župan Čužamaža« bodo na sporedu originalni komični nastopi in kupleti. Po polnočnem nagovoru in alegorični sliki se prične ob zvokih orkestra ples.
— Avtobus škofje Loke — Kranj bo od 2. januarja v delavniški odhajal iz Škofje Loke ob 7.15 v Kranj, odhod pa izpred Stare pošte ob 12.30 in nato iz Škofje Loke v Ljubljano ob 13.15. Iz Ljubljane pred kavarno Evropo se bo vračal ob 18. v medčasu pa bo stal na Figovčevem dvorišču.

Iz Hrastnika

— Kino Narodni dom. Film »Pikantni škandali« se predvaja samo na Novo leto, in sicer trikrat: ob 2., pol 5. in 8.
— Silvestrovanje. Občinstvo opozarjamo, da bo letošnje silvestrovanje v Narodnem domu posebno veselo. Priprave so v polnem teku. Atrakcija dneva je vsekakor čudovito dreširan pes. Gostovala bo tudi hrastniška opereta s prizorom iz Grofice Marice.
— Skratinka. Drago Gašperut, učenec II. razreda, je obolal na skratkino. Oddali so ga v hrastniško izolirnico, da se prepreči eventualna infekcija drugih.

Iz Ptujja

— »Krog s kredo« na ptujskem odru. V petek, 3. januarja bo gostovalo mariborsko gledališče s prekrasno kitajsko igro »Krog s kredo«. Sodeloval bo skoraj ves ansambl, zbor in štatistarija, zato so dramske cene nekoliko višje. Abonenti ne doplačajo ničesar.

— Pojasnilo. Dne 15. decembra je izšla med ptujskimi vestmi notica, v kateri se trdi, da je 1. decembra v moji kavarni večja družba Nemcev pela ostenativno samo nemške pesmi in zahtevala od pianista, da je sviral samo nemške komade. Ko je družba Slovencev zahtevala, da zaigra kako slovensko melodijo naj bi bil jaz to prepovedal. V moji kavarni je vsako petje prepovedano ter ima pri meni zaposleni pianist nalog, da s sviranjem takoj preneha, če hoče kdo poleg klavirske godbe tudi prepevati. Na klavirju se igrajo različni komadi iz moderne glasbe ter se nemški komadi ne igrajo v večji meri kakor drugi. Dne 1. decembra zvečer se je nahajala v moji kavarni družba Slovencev, pri drugi mizi pa manjša družba Nemcev. Med drugim se je zahtevalo od pianista, kakor sem pozneje izvedel, da je zaigral moderni komad »Brüderlein fein«, ki se igra povsod. Nato je pa na zahtevo zaigral en srbski in en hrvaški komad. Jaz tedaj nisem bil v kavarni in zlasti nisem nikdar in nikoli prepovedal pianistu, da bi zaigral kak slovenski komad, ki bi ga gostje zahtevali. Tega nisem in bi ne mogel storiti že iz enostavnega razloga, ker obiskujejo mojo kavarno v pretežni večini Slovenci in se jaz ves čas, kar vodim kavarno, kakor tudi prej, nisem nikdar eksponiral za Nemce. Roman Mac.

Iz Novega mesta

— Sokolsko društvo uprizaro drevo ob 8. v Sokolskem domu burko v enem dejanju, nakar se bo vršil ob polnoči nagovor, za njim pa splošna zabava s sodelovanjem tukajšnjega Sokolskega orkestra pod vodstvom dirigenta g. Fakina.
— Nagrada 300 Din dobi oni, ki izsledijo tatu, ki me je pred odhodom obiskal in odnesel 60 kg masti, ali če mi dopošlje posodo, v kateri je bila mast, na moji novi naslov. Pavel Jemc, Beograd, Miloša Velikega ul. 49.
— Otvoritev gostilne. Z 31. decembrom je prevzel staroznano gostilno pri Müllerju, katero je kupil g. Ivo Osolnik, Franc Darovec. Točila se bodo priznana Osolnikova vina iz Trške gore. Za obilen obisk se cenjenemu občinstvu najtopleje priporoča Franc Darovec, gostilničar. 1694

Iz Brežic

— Sokolovo silvestrovanje. Kakor druga leta priredi tukajšnje Sokolsko društvo tudi letos svoj Silvestrov večer ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma. Program

bo zelo pester in se bosta predvajali dve burki, različni šaljski nastopi in kupleti. Tako se bo izvršil prehod iz starega v novo leto v najprijetnejšem razpoloženju. Vabljeno!

Sport

VSE SPORTNE ORGANIZACIJE opozarjamo, da bo uredništvo sprejelo le one prispevke za sportsko rubriko novotne številke »Jutra«, ki bodo dosepele najkasneje do 14. (2.) ure popoldne.

Sportni drobci

Se vedno kraljuje nogomet, čeprav v reducirani meri. Neugodne vremenske prilike zimskim sportnikom še vedno ne dopuščajo, da bi pričeli z rednim smučanjem. Od modelskih nogometnih tekem treba omeniti naslednje: Jugoslavija: Cibalia (Vinkovci) 14 : 0 (8 : 0). Berlin: Minerva : Concordia (Zagreb) 4 : 3. Dunaj Rapid : Hertha 6 : 5. Sportklub : Hakoah 9 : 3. BAC : Slovan 3 : 2. Nicholson : Polze 6 : 1. Bologna: Vienna : Bologna 4 : 1. Livorno: Admira : Livorno 2 : 0. Torino: Austria : Torino 1 : 1. Napoli: Napoli : Hungaria 4 : 3.

Beograjski nogometni podsavez v sporu z JNSom počel nikakor popustiti ter odklanja predajo poslov imenovanim komisarjem, dokler ne bo rešena vloga, ki jo je večina podsaveza vložila pri notranjem ministertvu. Redno se vršijo seje upravnega, poslovnega in kazenskega odbora ter se objavljajo službene objave o sklepih in službenih glasilih. Stališče BLPa je zaradi tega olajšano, ker stoji večina klubov za podsavezom ter se pokorava njegovim odločitvam. »Jutarnji List« javlja iz Beograda, da so po JNSu imenovani komisariji gđ. Stasa Kumanudi, Stanko Joksimović in Milutin Ivković pripravljeni prevzeti poverljive in funkcije ter so o tem že obvestili JNS. Malo težko bo to pač šlo, ako BLP ostane še dalje tako nepopustljiv kakor doslej.

V Beograjskem nogometnem podsavezu se je vršil zdravniški pregled igralcev. Nekaterim igralcem je dr. Radmilo Jovanović, ki vrši to funkcijo ob asistenci dveh mlajših zdravnikov, prepovedal igranje za dobo od treh do šestih mesecev.

Praska Viktorija Žižkov bo za pravoslavne božične praznike igrala v Beogradu proti BSK in proti Jugoslaviji. Znani nemški teniški prvak Moldenhauer, ki je igral lani za Nemčijo v tekmovanju za Davisov pokal, je v nedeljo na avtomobilski tekmi smrtno ponesrečil. Na prvozi v bolnico je umrl.

SK Ilirija (sabljaška sekcija). Prihodnji trening v petek dne 3. januarja 1930, ob 18.45 v tekovalnici obrtne šole na Mirju. Vhod iz Gornjopute ulice. Vsi točno.

VREMENSKA POROČILA JZSS

Bohinjska Bistrica: 16 cm snega, smuka mogoča. Kranjska gora: 15 cm snega, smuka idealna; Rateče - Planica: 40 cm snega, pršič, izvrstna smuka; Vršič: pol močira snega, izvrstna smuka; Dovje - Mojstrana: sover, smuka ugodna; v Krmi 15 cm pršiča na staro podlago, izvrstna smuka; Bled: 7 cm snega, smuka neugodna; Mrzli studenci: 30 cm snega, smuka manj ugodna; Velika planina: — 5 Celjska, na stari podlagi 35 cm snega po vsej planini, izvrstna smuka. Na Pohorju je smuka pri vseh kočah ugodna, snega dovolj.

Pianinski dom na Kolcah. 30 cm suhega snega. Smuka prav dobra. Sohe in skupno ležišče fourno. Postrežba prvovrstna.

Radio

Torek, 31. decembra

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprodukcija glasbe. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Koncert vrhniške godbe na pihala. — 20: Slovenski vokalni kvintet. — 20.30: Koncert radio-orkestra: slovenska glasba. — 21.30: Govor pisatelja Mišinskega. — 22: Reprodukcijska glasba. — 23.30: Prenos iz Uniona (tercet).

IDEAL radio slušalka BARIJEVE cevi TUNGSRAM

Sreda, 1. januarja

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Vsefotno predavanje. — 10.30: Poljedelsko predavanje. — 11: Koncert radio-orkestra. — 16: Reprodukcijska glasba. — 15.30: Ljudska gra. — 16.30: Vesela glasba (Magistri). — 17.30: Otroški kvintet. — 20: Pevski koncert baritonista g. Marjana Rusa. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila.

Beograd 10: Prenos iz katoliške cerkve. — 12.40: Koncert radio-čvarteta. — 18: Koncert ciganske godbe. — 20: Pevski koncert. — 21: Vseofotna. — 21.30: Poročila. — 21.40: Koncert ciganske kapele. — ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20.35: Koncert komorne glasbe. — PRAGA 16: Prenos koncerta iz Brna. — 18.05: Pevski koncert. — 19: Koncert godbe na pihala. — 20: Prenos programa iz Brna. — 21: Zborovski koncert. — BRNO 16: Koncert vojaške godbe. — 19: Jazz. — 20: Večerni koncert orkestra. — 21: Godba za ples. — 22.15: Lufka glasba. — VARŠAVA 16.35: Koncert vojaške godbe. — 20: Orkestralen in povski koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.20: Pevski koncert (Sängerklub). — 11: Poljuden koncert orkestra. — 16.30: Skladbe Straussov. — 19.30: Prenos delavskega simfoničnega koncerta. — Godba za ples. — BERLIN 16.20: Koncert orkestra. — 19.05: Poljudni berlinski skladatelji. — 20: Bizet: »Carmen«. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Popoldanski koncert. — 18.30: Prenos iz Sinsvartova. — 23: Godba za ples. — LANGENBERG 16.30: Prenos koncerta iz Frankfurtu. — 20: Mozartova opera Carobna piščal. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 16: Prenos koncerta iz Frankfurtu. — 18.30: Klavirske skladbe. — 19.30: Prenos iz Frankfurtu. — 21.30: Korčnice in plesi slavnih mojstrov. — 23: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 12.05: Koncert opernega orkestra. — 17.50: Popoldanski koncert vojaške godbe. — 21.40: Klavirski koncert. — 22.45: Ciganska godba. — LONDON 20.45: Opereta »Carmen« zvozniki. — 22.35: Koncert komorne glasbe. — Godba za ples. — RIM: Večerni program odboje.

Darujte za Jugoslovensko matico

GOSPODARSTVO

— Izobrazba naših kmetijskih sinov v Svi. Minister za kmetijstvo dr. Frangeš je ob priliki svojega zadnjega bivanja v Svi. pokrenil pri tamošnji kmetijski zvezi vprašanje izobrazbe naših kmetijskih pripravnikov v Svi. Zveza je sedaj preko prof. dr. Leura sporočila ministru dr. Frangešu pod kakšnimi pogoji bi posredovala pri sprejemanju takih pripravnikov. Glede na okolnost, da v Svi. skoro ni veleposredstev (večinoma posestva od 5 do 20 ha), je potrebno, da so bili pripravniki že praktično zaposleni in da imajo predizobrazbo po možnosti kmetijsko srednjo šolo. Posameznim pripravnikom bi mesta pri gospodarskih dodeljavah postajala za posredovanje pripravnikov pri omenjeni sivičarski zvezi. Pripravnik uvaža v posle sam gospodar kmetovalcev. Zato mora pripravnik sodelovati v vseh delih, kakor ostale zaposlene osebe, mora imeti voljo za delo, se mora vladno in dostojno obnašati, z njim pa postopa gospodar familiarno. Na nedelje in praznike se daje pripravnikom možnost, da se udeležujejo strokovnih izletov, da obiskujejo razstave, sejme, kmetijske sekestake itd. Pripravnik dodeljuje zveza le takim gospodarjem, kjer obstaja jamstvo za dober sprejem, za lepo postopanje in za uspešen praktični pouk. Pripravnik dobi za svoje delo plačo od 30—60 sivičarskih frankov na mesec, poleg brezplačne hrane in podželekim razmeram primerneje toda čistejšega stanovanja. Praktična izobrazba traja od pričetka spomladi do konca jeseni. Kmetijski minister je povelil organizacijo pošiljanja pripravnikov v Svi. Zavodu za gospodarsko upravo pri poljedelski fakulteti v Zagrebu, ki je s prof. dr. Samom v stalni zvezi. Ta zavod bo pripravnikom olajšal izobrazbo s tem, da bo nosil stroške potovanja in prispeval mesečno 300 Din. O pogojih bo ministertvo izdalo še potrebne informacije.

— Zasedanje tarifnega odbora. V prvi polovici januarja bo sklicano zasedanje tarifnega odbora. Poleg ostalih vprašanj bo odbor razpravljal o uvedbi direktnih železniških tarif z Grčijo, ki bodo stopile v veljavo 1. januarja 1930.

— Razveljavljena trošarinska uredba beograjske mestne občine. Pred kratkim je beograjska mestna občina objavila novo uredbu o trošarinski (uvozninski) tarifi. Ker pa je bila ta uredba izdana brez znanja in odobrenja notranjega ministertva in ker se v tej tarifi z uvozninami obremenjujejo predmeti, ki jih konsumirajo najsiromašnejši sloji prebivalstva, medtem ko se za gotove industrijske predmete znižuje dosedanja uvoznina, je predsednik ministerekega sveta v sporazumu z notranjim ministrom zankal beograjski občini, da ne sme pobirati uvoznin po novi uredbi in da pri finančnem ministertvu podvzame korake, da se ta uredba razveljavi.

— Odobrenje spremembe pri delniških družbah. Ban dravske banovine je odobril povišanje delniške glavnice Celjske posojilnice d. d. v Celju od 5 na 8 milijonov Din in znižanje delniške glavnice »Drave«, lesne industrijske d. d. v Mariboru od 3.125.000 na 125.000 Din (prežigosanje delnic od 125 na 5 Din nominala in združitve 10 delnic v eno z nom. vrednostjo 50 Din).

— Mariborska mestna hranilnica in obrestna mera za vloge. Mestna hranilnica v Mariboru objavila v »Uradnem listu« razglas, v katerem sporoča, da bo od 1. januarja prih. leta obrestovala vloge brez odpovedi po 5,5%, trimesečno vezane vloge pa po 7,5% (doslej 5 in 7%), pri čemer plačuje rentni davek hranilnica sama.

— Spremembe pri Prometni banki. Glede na prevzem Prometne banke d. d. v Ljubljani po Ljudski posojilnici, so štirje dosednji člani upravnega sveta odstopili, kooptiranih pa je bilo 6 novih upravnih svetnikov. Kolektivna prokura je bila podeljena Janku Hočevanju, bančnemu uradniku, prokura ravateljstvu Emila Auersperga pa je bila izbrisana.

— V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: »Du Pont Duoc«, prodajna družba proizvodov E. I. Du Pont de Nemours & Co., družba z o. z. v Ljubljani (osnovna glavnica 250.000 Din; poslovoje: Voltmann Edvard, trg. poslovoje: Naglas Viktor, tvorničar; Jare Evgen, profesor, iz Ljubljane; dr. Schweickhardt Oskar, industrije iz Konje in Bošnjak Milan iz Zagreba); Zvezna tiskarna, družba z o. z. v Ljubljani (osnovna glavnica 100.000 Din; poslovoje: Ček Karel, Ljubljana); Bergodac & Co., družba z o. z. v Ljubljani (radio, elektrotehnika, stroji; osnovna glavnica 100.000 Din; poslovoje: Bergodac Odoir in Salvador Anton iz Ljubljane); Jugoslavenska P. Beiersdorf & Co., družba z o. z. v Mariboru (kemijo - tehnični, kozmetični in farmaceutski izdelki; osnovna glavnica 100.000 Din; poslovoje: mag. pharm. König Maks, Maribor); Dernelne in Mustar, trgovina z lesom v Strugah s sedežem v Podtaboru.

— V zadrčni register se je vpisala Narodna knjigarna v Mariboru, r. z. z o. z.

Borze

30. decembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slab ter je prišlo le do manjših ključkov. Ker je sivičarski frank precej oclabel (deviza Newyork se je dvignila od 514 na 514,95) so se pri nespremenjenem tečaju za čurško devizo tudi pri nas vse ostale devize dvignile, in sicer deviza London od 275 na 275,34, deviza Trst od 294,80 na 295,34, deviza Pariz od 222 na 222,19. Pri ostalih devizah ni beležiti sprememb, le deviza Berlin je nekoliko popustila. Med efekti je bila zaključena Kranjska industrijska po 308.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 30. decembra 1929

Višina barometra 308,8 m

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Smer vetra in brzina v m in sek.	Padavine
Opazovanja					
Ljubljana		769,5	-2	W 2	10
Maribor		69,3		W 2	10
Zagreb		769,9	2	NE 2	10
Beograd	8.	6,9		mimo	4
Sarajevo		11,3		ESE 4	1
Dubrovnik					
Skopje	7.	711,1	1	SE 2	10
Split		766,7	7	ENE 6	5

Najvišja temperatura danes v Ljubljani: + 0,3 C. najnižja: - 2,4 v Mariboru - 3,0, Zagrebu - 2,0, Beogradu - 1,0, Sarajevu - 2,0, Skoplju 1,0, Splitu 7,0. Sonce vzhaja ob 7.59, zahaja ob 16.27. Luna vzhaja ob 8.43, zahaja ob 16.15.

Dunajska vremenska napoved za torek: Po predhodnem jasnem vremenu z mrazom oblačenje, kasneje padavine (dež in sneg), mogoče kasneje severozapadni vetrovi.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda dalje prilicno čvrsta. Za aranžma je notirala 437 — 438, trgovanja pa se je za kaso po 438 in za februar po 411. Investicijsko je nekoliko popustilo na 84,5. Med bančnimi papirji so tečaj deloma nekoliko čvrstejši. Do zaključkov pa je prišlo le v Unionbanki po 201—201,5 v Jugobanki po 83 in v Srpski po 157. Med industrijskimi papirji pa je bil promet v Slavoniji pri višjem tečaju 200 in v Trbovlje pri nižjem tečaju 455.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterd. 22,77. Berlin 13,4775 do 13,5075 (13,4925). Bruselj 7,8986. Budimpešta 986 — 989 (987,50). Curih 109,44 do 109,74 (109,59). Dunaj 7,9353. London 275,03 do 275,83 (275,43). Newyork 56,20 — 56,40 (56,30). Pariz 222,19. Praga 167,29. Trst 295,34.

Zagreb. Amsterdam 22,72 — 22,78. Berlin 13,4775 — 13,5075. Budimpešta 9,8644 — 9,8944. Curih 109,44 — 109,74. Dunaj 7,9226 do 7,9526. London 275 — 275,80. Milan 294,10 do 296,10. Newyork 56,23 — 56,43. Pariz 221,25 — 223,25. Praga 166,89 — 167,69.

Curih. Zagreb 9,1275. London 25,1275. Newyork 51,495. Pariz 20,285. Milan 26,925. Madrid 69,25. Berlin 123. Dunaj 72,43. Praga 15,27. Bukarešta 3,075. Budimpešta 90,15. Sofija 3,72. Varšava 57,80.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 170 den. Ljubljanska kreditna 125 den. Prašediona 910 denar. Kreditni zavod 170 den. Večve 130 den. Ruše 250 — 260. Kranjska industrijska 308 zaključek.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 437 — 438, kasa 437 — 438, za februar 411 — 411,5, investicijsko 84,75 — 85, agrarne 51,50 — 52,25; bančne vrednote: Prašediona 915 — 920. Union 201 — 204. Jugo 83 — 84. Kreditna 100 — 105. Srpska 157 — 158. Zemaljska 125 — 130. Poljo 16,5 — 17,5; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 — 30. Našička 1500. Slaveks 80 do 96. Gutmann 185 — 190. Slavonija 200 do 205. Drava 250 den. Sečera 385 — 400. Brod zavod 130 — 135. Večve 132 denar. Dubrovačka 420 den. Jadranska 530 — 550. Trbovlje 455 — 465.

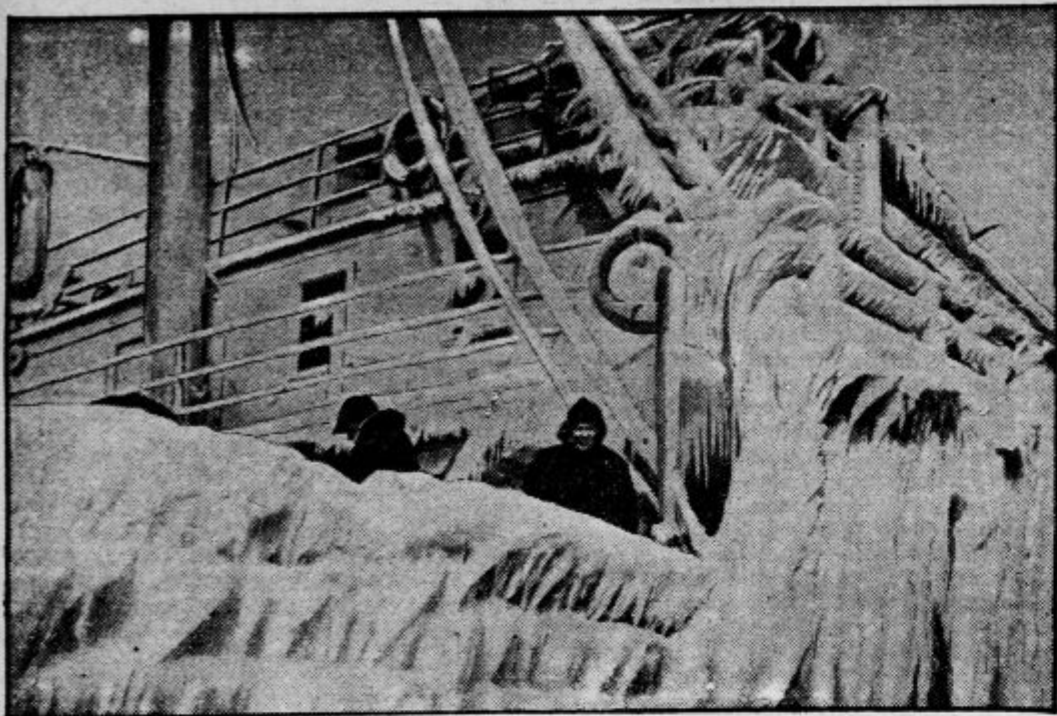
Beograd. Vojna škoda 437 — 438,5 zaklj., investicijsko 84,50 — 85,25, agrarne 51—52.

Blagovna tržišča

Vino

+ Cene dalmatinskega vina v Zagrebu. Te dni se je vršil sestanek točilcev dalmatinskega vina v Zagrebu, na katerem je bilo glade na višje cene letošnjemu dalmatinskemu vinu sklenjeno, da se s 1. januarjem povišajo točilne cene opolu in dalmatinskemu črnemu vinu na 12 Din in belemu na 13 Din za liter.

Iz življenja in sveta

Pravljica ameriška ladja

Parus »Ontario«, ki vrši prometno službo po severnoameriških vodnih poteh, je pretekel tork petek v Milwaukeeju v svoji zimski »paradni obleki« in vzbudil občudovanje gledalcev.

Kako nastajajo revolucije v malih ameriških državah

Moderni gusarji na nemškem parniku — Filmska romantika na širokem morju — Popolen polom podjetja

Ponesrečena revolucija v južno-ameriški republiki Venezueli, ki se je začela in bila že v kalu zatirja v prošlem poletju, je povzročila odmev tudi v evropski javnosti. Pri tem je bilo ugotovljeno, na kak način se je v Južni Ameriki pričeno in provajajo revolucije. Že preko pol leta se pred raznimi sodišči razpravlja vloga nemške ladje »Falke« v tem temnem poslu. Kakor kaže, bo zažveva zaključena pred komornim sodiščem v Hamburgu.

Sramota, ki jo je nemški trgovski mornarici nakopala

Ladja »Falke«, razburja ves nemški trgovski svet. Zato zahtevajo nemški brodolastniki strogo kazni za kapitana ladje in za hamburško paroplovno družbo Prenzlau & Co., ki se je udeležila temnega venezuelskega podjetja. Venezuelski zarotniki — nekoliko odstavljenih generalov in ministrov — so namreč sklenili s paroplovno trdno Prenzlau pogodbo za prevoz orožja in municije ter oboroženih revolucionarjev v neko osamljeno pristanišče Venezuele. Ladja »Falke« je najela kot posadko nemške pomorščake, ki niso niti slutili, da so v službi zločinskega podjetja. Iz Hamburga je »Falke« odplula v Gdansk, nato pa v Gdinijo, kjer so naložili cele zaboje municije, pušk in celo par letal ter topov.

Po odhodu iz poljskega pristanišča Gdinije je kapitan ladje snel nemško zastavo in razobesil češkoslovaško, napis »Falke« pa brž premazal in dal ladji ime češkoslovaškega mesta »Litomešice«. Moštvo je zdaj zasunilo nepošteno namene kapitana ter se je pričelo upirati. Ta pa se je skliceval na stroge pomorske zakone in dejal,

Najstarejša stavka

Prvo, zgodovinsko dokazano stavko so uprizarili — muzikanti. Rimski zgodovinar Livius poroča, da je stopila 1. 311. pred Kr. celotna »organizacija« rimskih godbenikov (tibicines) v stavko, ker so jih hoteli iz prevelike štedljivosti prikrajšati za tradicionalno prosti pojedino, ki se je vršila njim na čast vsako leto na Kapitolu. To je si nove božanske Everte tako razkačilo, da so kratkoma pobrali svoja šila in kopita oz. godala, ostavili Rim in se preselili v bližnji Tibur, sedanji Tivoli. Oblasti so bile v največji zadregi, kajti narodne svečanosti brez godbe,

da bo ladja na širokem morju v ameriških vodah predvajala razne prizore pomorskih bitk za neko filmsko podjetje. Vendar

so mornarji odkrili separestvo in zahtevali, da se ladja vrne domov.

Zdaj pa je nastopilo kakih 60 revolucionarjev, ki so bili na ladji kot »filmski zvezdniki« in jim je moštvo tudi verjelo, ker so bili fantastično napravljeni, do zob oboroženi in se vedli kakor pravi razbojniki. To moštvo je mornarje z revolverji v rokah prisililo, da so ostali na svojih mestih. Stvar pa se je le nekako razvedela in nekoliko ameriških vojnih ladij je bilo na lovu za maskirano čsl. ladjo »Litomešice«. Zato je kapitan zopet izvesil nemško zastavo in ime znova spremenil.

Tako se je parniku »Falke« le posrečilo, da je izkrcal revolucionarje v Venezueli, toda o uporju je vlada izvedela pravočasno in je ministre, generale in razbojnike deloma polovila, deloma razpršila. Hamburški trditi Prenzlau je tako ušel ogromen dobiček, ki ji je bil pogodbeno obljubljen. Dobila bi bila za to

svojo pomoč venezuelski revoluciji kakih 200 milijonov dinarjev,

ki bi se ji izplačali že prvi mesec po nastopu revolucionarne vlade. Ladjo »Falke« so v Ameriki zaplenili, pa so jo morali po nekoliko mesecev izpustiti, ker ji niso mogli do živga. Po povratku domov pa so mornarji naperili ovadbo zoper podjetnika Prenzlaua, njegovega družabnika Kramarskega in kapitana Zipplitzova, ker so jih z grožnjami silili, udeležiti se venezuelske vstaje.

daritve bogovom brez godbe, to je bilo nekaj, česar bi si v starem Rimu nihče ne mogel predstavljati. Poskusile so torej z zvijačo. Muzikante so po svojih emisarijih vsakega posebe upijajali in jih dale tudi vsakega posebe prepeljati v Rim. A niso računale z njihovo trmo in solidarnostjo. Ko so se moške iztreznili, ni bilo nobenega med njimi, ki bi se dal pregovoriti, da bi postal stavkokaz. Tedaj so morali gospodje hoče nočeš ugrizniti v kisl jabolko in so priznali stavkujočim za vse večne čase stare pravice. Spora je bilo tedaj mahoma konec.

Robot namestu telefonistke

V uradu Bellove telefonske družbe v New Yorku so nedavno preizkusili aparat, ki naj v telefonskem prometu nadomesti človeško silo. To je avtomatična »mis Halo«, koje naloga je, da ponovi številko, ki jo je kdo poklical, da tako klicatelj sam lahko kontrolira, da li se ni zmotil, ko je vrtil kolesce na številnici. Doslej je ta posel vršila živa gospodična, zdaj pa jo je nadomestil aparat, ki vrši ta posel na vseobče zadovoljstvo. Priprava, ki ponavlja odslej telefonsko številko, govori s prijetnim zvonkim glasom, ki so ga sneli na gramofonsko ploščo od telefonistke, koje glas je bil pri tekmovalju spoznan za najlepši in najrazločnejši.

Tekmovanje francoskih lepotic

Regina Claude, ki bo kot »miss Nancy« zastopala svoje rodno mesto pri glavnem tekmovalju v Parizu.

Školjke ogrožajo električne centrale

V gorenjem toku Rena do reke Aare se je začela širiti neka vrsta školjk, tako imenovana Dreissenia polymorpha, ki je zelo nevarna tamošnjim električnim centralam in betonskim zgradbam. Školjke so prenesli pred nekoliko desetletji v te kraje iz Daljnega vzhoda. Naseljuje se na betonske stebre in stene vodnih zgradb in jih uničuje z izločanjem še neraziskane kemične snovi. Na ta način je bilo že več vodnih central prisiljenih, da so ustavile obratovanje. Oblasti premišlujejo sedaj, kako bi uničile te škodljive parasite.

Miss Betty Nuthall

Znamita igralka, tenisa, ki so ji obetali, da postane naslednica Suzanne Lenglenove, se je zaročila.

Pridobivanje zlata z letalom

Uporabnost letala postaja čim dalje bolj vsestranska. Z letali sejejo, z letali in pomočjo strupov pokončujejo živalske škodljivce, ki so se lotili obsežnih gozdnih kompleksov; z letali raziskujejo danes puščave in težko dostopne razvaline iz prastarih časov. Ameriška obalna straža je začela z uspehom uporabljati letala za reševalno službo na morju. Sedaj pa so se izkazali letalski stroji celo kot izborna sredstvo za prenašanje zlate rude, ki jo kopljejo v nedostopnih pragozdih tropskega pasu. Pred nekoliko leti so odkrili z letali sredi Nove Gvineje, med divjim, obraslim gorovjem, ki se dviga do 4500 m visoko, obširna zlata polja. Peš ne bi mogla do teh krajev nobena ekspedicija ali pa s takšnimi

žrtvami, da bi jih noben uspeh ne odtehtal. Tedaj so organizirali redno zračno službo tja in nazaj, ljudi, orodje, stroje in živila, vse to so prepeljali na mesto z aeroplani. Prvo letalo, ki se je vrnilo od tam, je pripeljalo 350 kg zlata s seboj in to v času treh četrti ure. To delo bi opravilo drugače 20 ljudi v 8 dneh — a je vprašanje, dali bi prispeli do cilja. Pozneje so začeli uporabljati še zmogljivejša letala Junkersovega tipa. Eno izmed teh letal je opravilo v skupnem času 1000 ur že 500 takšnih poletov in je preneslo 500 funtov zlatega tovara do obale. Kakšen dan je preletelo celo desetkrat vso razdaljo od zlatokopov do obale.

Prvi nastop Šaljapina

Slavni ruski pevec Fedor Šaljapin je izdal spomine in v njih opisuje, kako mu je gol slučaj pomagal do prvega uspeha. L. 1890. je bil Šaljapin član gledališča v Ufi in je sodeloval kot pevec v zboru. Preteklo je več mesecev in nihče se ni zmenil zanj, dokler ga ni nekaj slišal ravnatelj, kako v garderobi prepeva neko pesem. Ravnatelj je bil ravno v hudi zadregi, ker je pevec glavne vloge zavoljo bolezni izostal, zato je vprašal korista Šaljapina, da li se upa prevzeti vlogo bolnega pevca. »V grozi« pravi Šaljapin v svojih spominih, »mi je beseda obtičala v grlu. Ves zmeden sem končno le izdaval besedo »da«, dasi sem hotel reči »ne, ne, nikakor.« Tako sem proti svoji volji stal par minut nato prvič pred občinstvom. Pel sem in neprestano buljil v kapelnika, koraj da sem napravil par okornih gest. Bilo je to pri Mo-niuszkovi »Halki«. Pol mrtev sem bil, ko je padel zastor in iz mojega žalostnega stanja me je zbudilo silno plos-

kanje, kakršnega za svojo slabo igro gotovo nisem zaslužil. Poslušalcem je bil všeč moj glas in radi so spregledali moje štoraste gibe in geste. Priklanjal sem se ves zmešan in se umikal na sred odra, kjer je stala mizica in stol. Hotel sem se odpočiti na stolu, toda v istem hipu je nekdo odmaknil stol in z vsoto telesa sem sedel na tla, ob-

činstvo pa se je sladko smejalo in ploskalo dalje. Dasi sem se močno udaril, sem se v silnem strahu še sam razkrohotal. Tako sem začel svojo kariero, kakor se vidi, na moč klavirno.

Božična akcija ljubljanske mestne občine

Siromaštvo in revščina je tudi v Ljubljani v vsakim letu večja. Brezposelnost je v zimskih mesecih dosegla svoj višek. Tudi bolezen je dostikrat vzrok velikemu nomanikaniu. Ubogi otroci so lačni in zoli in trpijo največjo bedo in nomanikanie. Osiveli starši so brez sredstev in oni z malimi pokornimi so vrženi naravnost v obup. Polez teh so brezdomovinci, ki iščejo v Ljubljani kruha katerega za zaradi velike brezposelnosti ne morejo dobiti. In končno ogromno število naših rojakov bezdomcev iz Goriške, Istre in Primorja, ki tudi iščejo v Ljubljani zavetja.

Vse te procese so romale v zadnjem tednu pred božičem na mestni magistrat in si dobesečno podajale kliuke vrat mestnega soc. pol. urada. Prav vsi oddelki tega urada so imeli polne roke dela. Na hodnikih so se drenjali starši, revne matere in očete, sirote brezposelnosti vsakdo je hotel biti prvi, da poteži svoje gorje in poprosi za to in ono. In ta naval je trajal od osme ure zjutraj do druge popoldne. Toda priznati pa moramo, da je bil soc. pol. urad kos svojih ogromnih nalog.

Vsi oni, ki smatralo dobrodelne akcije mestne občine za neuporabne in oni ki so v dvomu o potrebi reorganizacije našega socialnega urada, bi se morali na lastne oči prepričati o tej veliki bedi, da bi prav kmalu svoje naziranje bistveno spremenili. Prepričali bi se, da socialno skrbstvo ni nikaka »hospitalliteta«, kakor sodijo posamezni reakcionarno orientirani mozteti temveč je v ozirom na ljudske potrebe eden najvažnejših magistratnih uradov. Magistrat petičen Ljubljancem je bil v božičnih dneh v precejšnji zadregi kaj naj kupi svojim druzim, da darilo pod božičnim drevescem ne bo premalenkostno. Ni pa pomislili, da živi v Ljubljani na tisoče revežev, ki se o božiču niso mogli do sita na est in bi že navadno človekoljubne narokovalo da se spomni v svojem izobilju teh revežev. Pa je že tako, da tudi v Ljubljani podpira revež reveža. Toda ne smemo biti krivični, zato priznamo, da se je tudi ob tej priliki našlo nekaj sosomeščanov, ki so posegli precej globoko v žep, le žal, da je bilo teh premalo.

Mestna občina se je letos poslužila načina, ki je v drugih večjih mestih že v navadi in je na ta način dala vsakomur priliko da se spomni mestnih revežev. Na Marlinem trgu je bilo postavljeno ogromno božično drevo, ki je bilo v večernih urah prav lepo razsvetljeno. Pod drevesom je bil šotor z nabiralnikom, kamor so ljudje prinašali razno obleko, perilo, živež in denarne prispevke. Ker je mestna občina javno apelirala za prispevke je potrebno da tudi javno ugotovimo koliko je bilo teh prispevkov. Ko je nabiralnik oddrta posebna komisija je ugotovila, da je bilo v nabiralniku: 1 bankovec à 1000.— Din. 9 bankovcev à 100.— Din. 736 bankovcev à 10.— 1 bankovec à 5.— 2334 komadov à 2.— Din. 2169 komadov à 1.— 225 komadov

à 50 Din. drobica za 22.55 Din. skupna torej 16.217.05 Din.

Tudi nabiralna akcija pri trževcih in prodajnicah mesčanih je imela povoden uspeh. 42 trževcev je poslalo 9095.— Din in 37.25 m razne blaga. 25 parov čevljev in 102 kosa razne obleke 98 kosov razne nošene obleke pa so podarile razne stranke pri božičnem drevesu ali direktno v soc. pol. uradu.

Božičnica v Unioni, ki se je vršila v nedeljo 22. t. m. popoldne je v vsakem oziru lepo uspeha. Na božičnici je bilo obdarovanih 330 otrok z obleko, perilom in obutvijo, poleg tega pa je dobil še vsak obdarovanec po en zavoj slaščic in sadja. Za to obdaritev je izdala mestna občina 65.000 Din.

Poleg tega je soc. pol. urad v zadnjih treh dneh pred Božičem nakazal nad 300 strankam raznih podpor v znesku Din. 24.832.— in blizu 100 strankam pa je izdal nakaznice za živila.

Božičnica v mestnem zavetišču za omožne se je vršila na svoji večer ob pol šestih uri. Pri kateri so bili navzoči zastopniki župana in občinskega sveta. V jedilnici zavetišča je bilo postavljeno lepo božično drevo okrog katerega so se zbrali vsi oskrbovanci mestnega zavetišča. Obdarovani so bili s slaščicami in robakom, tako, da so tudi ti mestni reveži imeli priliko proslaviti svoj božični večer.

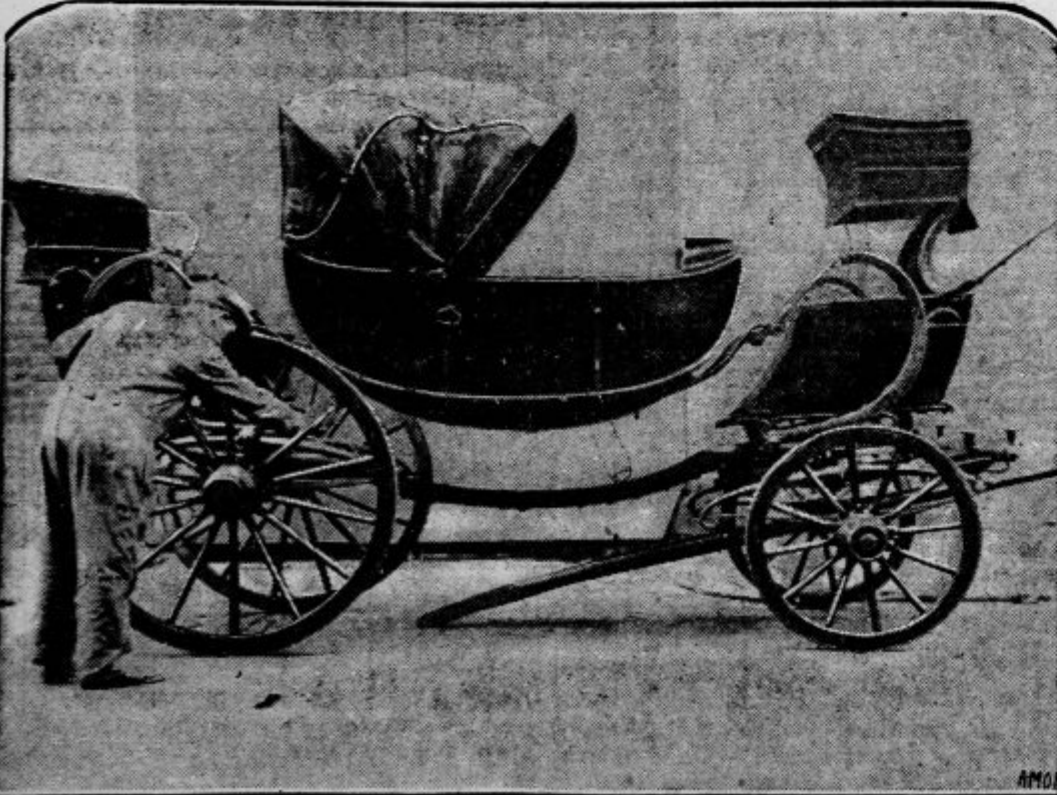
V časni mestni ogrevalnici za Domo-bransko vlačnico je bilo na sveti večer zbranih 55 raznih brezdomincev. Za to siromake, ki nimajo lastne strehe je mestna občina priredila posebno božičnico, ki je bila v resnici nekaj posebnega. Vsi obiskovalci ogrevalnice so bili ob določeni uri zbrani v svoji »dvorani«, ki je opremljena s klopmi, mizami in pričami. Vsi so si omislili lepo božično drevo, prostore pa so primerno okrasili. Po nagovoru uradnika soc. pol. urada ki jim je želel v županovem imenu srečen Božič, so uradnice istega urada postregle z malim prigrizkom, čajem in cigaretami. Hvaležnost obdarovancev je bila vidna ter so se s solznimi očmi zahvaljevali za vse dobrine, ki jim jih je nudila mestna občina.

Veliko je bilo prosilcev, je žal, da mestna občina ni mogla ugoditi vsem. Nekaj najbolj potrebnih pa bo deležnih naknadne obdaritve, v kolikor je soc. pol. urad sprejel darila naknadno. Pri obdaritvi se predvsem gleda na one, ki so pristojni v mestno občino Ljubljano in na one, ki imajo številnejšo rodino.

Mestna občina je letos nad vse hvalevredno in primerno poskrbela da se je obdarovalo tako veliko število oseb, kar je dokaz, da imamo na čelu občinske uprave moža, ki razume o naloge mestne občine in ki so vsak hip pripravljeni pomagati svojim revnim sosomeščanom. Predvsem pa gre zahvala mestnemu županu dr. Dinku Pucu, ki po očetovsko skrbi za svoje revne sosomeščane.

Kadar imajo zavarovalni agenti sejo

Napoleonova kočija

V Londonu se priredil javna dražba starih, historičnih kočij, med katerimi vzbujala posebno zanimanje ona, ki jo je bila last Napoleon I. Doslej pa to ni našla svojega kupca radi ogromne vsote, ki jo zahtevajo stane.

Tvoje milo in kozmetika naj bo samo

„MERIMA“

PO SLOVANSKEM SVETU

— Jugoslovenci na češkoslovaških visokih šolah. Število jugoslovenskih državljanov, ki so si svojo višjo izobrazbo pridobili na češkoslovaških visokih šolah, je zelo znatno. Zlasti velik je bil priliv jugoslovenskih dijakov v Češkoslovaško prva leta po vojni. To nazorno kažejo statistični podatki, ki jih je pravkar objavila glavna statistična uprava v Pragi. Na češkoslovaških univerzah je bilo jugoslovenskih dijakov v letu 1921/22. — 760, to je 70% vseh dijakov, leta 1922/23. — 362 (20%), leta 1923/24. — 222 (11%), leta 1924/25. — 161 (7.9%), leta 1925/26. — 103 (5.5%), leta 1926/27. — 89 (5.5%), leta 1927/28. — 81 (5%) in leta 1928/29. — 80 (5.4%). Na češkoslovaških tehničnih in visokih šolah stalno pada. Vzrok temu je pač v prvi vrsti velika razlika med jugoslovensko in češkoslovaško valuto.

— O vodilnih osebnostih v politiki je to dni govoril v Pragi na javnem predavanju minister znanjnih del dr. Edvard Beneš. V svojem predavanju, ki mu je dal naslov »O osebnosti in o svetovnem nazoru v politiki«, je poudarjal, da iščejo ljudje radi v zgodovini vse, kar je osebno. Dotaknil se je kulta herojev in naglašal, da zahteva tudi moderni čas, to je demokracija, dobre voditelje. Sociološki priznava, da je vloga individua pri razvoju dogodkov zelo velika. Vpliv osebnosti je čisto v prvi vrsti merodajen. Najbolj se individui uveljavlja v burnih časih, kar se je zlasti pokazalo za časa vojne v osebi Clemenceau-a. Jedva je bila vojna končana, je poudarjal dr. Beneš, so se kritizirali tega državnika in ljudje so se vpraševali, je-li on še na mestu. Prezident Wilson je bil po predavateljevem mnenju največja osebnost v svetovni vojni. Kot človek in kot politik je bil po svojih poslušalcih o prihajajoči evropski demokraciji izraz hrepenenja in želja vsega sveta. Nalo je dr. Beneš podal kratko karakteristično sistematičnega in hladno računajočega Poincaréja, agilenega, oportunističnega in nestalnega Lloyd Georgea, nemškega cesarja Viljema II. in avstrijskega cesarja Karla. Razpravljajoč o lastnostih, ki jih naj ima politična osebnost, je navedel dr. Beneš, da mora imeti vsak politik ta-le svojstva: 1.) političen smisel, to je državnik mora zreti na dejstva v takšni luči, v kakršni so; 2.) smisel za praktično življensko psihologijo; 3.) courage civique — državljansko hrabrost, to je, da oponira, ako je treba, tudi svoji stranki in sebi samemu in zna prenesti tudi nepopularnost; 4.) politična osebnost mora biti moralna osebnost, ker mora biti politika izraz naravnih idej par excellence in 5.) politična osebnost mora mnogo in pošteno delati. Problem voditelja v demokraciji je zlasti težaven po vojni, ko je svet doživel toliko političnih in gospodarskih

prevratov. To stanje se samo polagoma zboljšuje in take pojave opazamo po vseh velikih dogodkih. Danes smo vsaj o tem lahko prepričani, da ne bo nobene nove vojne več. Politična osebnost mora uveljavljati svoje znanje in svojo pamet in mora biti prepričana, da mora računati s čustvi vseh ljudi, pri tem pa se mora držati ene linije in se ne sme umakniti pred nobenim terorjem. Vzgled takšne harmonične osebnosti je bil Wilson. V nadaljnjih svojih izjavanjih je predavatelj razpravljal še o treh tipih politikov: o profesionalnem politiku, o arististu in o pustolovcu. Govorec o svetovnem nazoru v politiki, je dr. Beneš navedel kot vzgled politika z izrazitim svetovnim nazorom Wilsona in Masaryka. Koncem svojega predavanja je poudarjal, da daje vsaka politična osebnost svoji državi svoj osebni pečat.

Primorske novice

Na pošti v Postojni je službovala v letih 1927 in 1928 mladenka Leopolda Albert. Dokler se ni zaljubila, je poslovala redno, potem pa je zanemarjala urad. Ko je bila odslovljena, so ugotovili poneverbo nekaj tisoč lir in razne nerednosti, za kar je dobila pred strogiimi tržaskimi sodniki 5 let in 4 mesece zapora.

V Vojšiči na Krasu je bil umorjen, kakor znano, kmet Ivan Pirc. Umora je obdolžen najmlajši njegov sin Albin, so krivde pa drugi sin Fran, ki je baše nagovarjal brata k umoru.

Ob Fajtem hribu na Krasu je iskal železje 18letni kovač Dinko Ferletič iz Mirna. Naletel je na granato, na katero je udaril, nakar je eksplodirala in nesrečnega fanta raznesarila.

V Puči je polno orožnikov, vendar pa se dogajajo dan na dan drzne tatvine v mestu in okolici Poročali smo nedavno o tobakarni, ki je bila petkrat okradena. To je bilo v mestu, v bližnji okolici pa je bila te dni četrti okradena tobakarna, ki jo ima v našem družinu Ostanek. Tatovi so odnesli še precej perila in dve kokoši.

Spominjajte se slepih!

Zdrava, lepa iabolka

po nizki ceni prodaja tudi še danes
Gospodarska zveza v Ljubljani 17379

Parno lokomobilo

od 60 do 80 HP jakosti za žago samo v dobrem stanju kupim. Prednost imajo one, ki so bile le malo časa v rabi. Ponudbe pod „Lokomobila“ na ogl. odd. Jutra

Lepe orehe

letošnje kupuje v vsaki množini
F. Matheis-ovi nasl. v Brežicah 17446

Potnika

išče dobro uvedena

tovarna zamaškov

po možnosti od te stroke. — Ponudbe na ogl. oddelek „Jutra“ pod „Tovarna zamaškov“. 17390

Brokat prti

Gobelini-motivi, zlate čipke, njih uveljevanje in sestavo prevzema tvrdka
TONI JAGER
Ljubljana, Dvorni trg 1.

Uradnika za ekspedicijo

verziranega tarifierja iz mlinske stroke
sprejme velik mlin.

Obširne ponudbe z navedbo referenc in plačilnih pogojev ter sliko poslati na oglašni oddelek Jutra pod šifro „Pouzdan“ 17460

Kakor še od nekdaj, tako tudi letos popravljamo čevlje in galoše starosodna tverka prva slovenska parna vulkanizacijska gonilja
SKAFAR, Ljubljana, Rimska 11.

Najpopolnejši in najcenejši aparat za množenje, poslednji uspeh nemške industrije.
Multor Co., Beograd, Obilicjev venec br. 5.
Telef. 33—01. 201-a

17434

Potniš neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni oče in stari oče, gospod

Anton Lapuh

bivši dolgoletni župan občine Zakot in posestnik

dne 28. decembra 1929 ob poln M. uri zvečer po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 84. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil dne 30. decembra 1929 na pokopališču v Brežicah.

Brezna - Zakot, 29. decembra 1929.

Anton, Jože, Franc, Milica, sinovi; Cipriana, hčerka.

Čevlje, nogavice

kupite najceneje pri

Eldorado Stari trg 11a M. Traun

Prave železniške ure so kronometer „ETERNA“

Direkcija drž. železnice jih je pod št. 15598/29 od 18. sept. 1929 odobrila za svoje službene ure. „ETERNA“ original službena železniška ura S. D. Z. Dia 440, ETERNA kronometer, iz alikija, odprti 540 Dia. Počijla v provizijo proti povzetju

PETAR I. ZARIĆ
BEOGRAD, Kolarčeva 6

Veliki flustrirani časovnik poljuno bresplaten. „ETERNA“ ura se popravja brezplačno v vsakem slučju od dneva nakupa akosi 5 let. Moderna delavnica za predelavo nakita.

V globoki žalosti naznanjam v svojem in imenu svojih otrok in sorodnikov prežalostno vest, da je moja ljubljena soproga oziroma tašča in stara mati

Katarina Grobotek roj. Mlekuš

soproga Mijo Grobotka, trgovca in gostilničarja

dne 30. t. m. ob 8. uri po dolgotrajni bolezni, previdena s tolažili svete vere, bogu vdana premislila stara 70 let.

Pogreb se bo vršil dne 1. januarja ob 9. uri na tukašnjem pokopališču.

V Bohinjski Bistrici, 30. decembra 1929.

Marija, Viktor, Angela, Stanko, Matilda, otroci; Mijo Grobotek, soproga.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob prerani izgubi našega dragega soproga in papana, gospoda

Franca Stirna

svetov. urad. v p. in hišnega posestnika

lažšaji neizmerno bol, se najtopleje zahvaljujemo. Prav posebno pa se zahvaljujemo sreskemu načelniku g. Znidarčiču, celokupnemu uradništvu sreskega načelstva, zastopnikom drugih uradov, mestnemu županu g. Cirilu Pirou, Narodni čitalnici, zastopnikom drugih organizacij, kakor sploh vsem, ki so blagemu pokojniku poklonili prekrasno cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Kranj, dne 29. decembra 1929.

Rodbina Stirn.

Zastopnika

papirnatih stroke, dobro vpeljanega v Sloveniji sprejme proti dobri proviziji veletrgovina papirja v Zagrebu. — Ponudbe poslati z referencami na Poštanski pretnac 34, Zagreb I.

Bolezni

prehlada, spanke gripo, artritike, revmatične, živčne in druge najlažje dobe ene osebe, pri katerih je kri očiščena s sočno kislino. Ta skup se pri mruhom ali včasem vremenem ngobdva in zapira kapilarne cve pri organih za dihanje in za krvotok, trati te poslednje in čisto dovoda celo do vnetja, kar je zelo opasno za organizem. Da bi se obvarovali bolezni in zaradi njihovega lažjega zdravljenja, je potrebno, od časa do časa čistiti kri s sočno kislino. To se najbolje doseže s pomočjo po celum sveta priznanega čistila „Kalefidin“ d. Kalemčiča. Ono razkaja in odstranjuje iz organizma sočno kislino in druge strupe naravnane razne materije — teh osnovnih vzrokov večine bolezni. Veliki terja je „Kalefidin“ potreben vsem obolelim od raznih bolezni, alabe prehrane ali žolčnih bolezni, neopetnosti, duševne ali fizične preutrujenosti, živčnih pretrdajev ali velikih stiski.

Brezplačno — hoc, pošljite se nov zafin: — »Pomlajevanja in lečenja organizma, povratek energije, zdravja, delovne sposobnosti in aktivnega življenja. Obnrti se je: Beograd, Kralja Milana ul. 58, Miloš Marković.“

„Kalefidin“ se dobiva v lekarnah in drogerijah. 17370

Za Novo leto!

pristno žganje, rum, kognak, likerji, esence za likerje

Josip Vitek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš pre-dobri brat, stric in svak, gospod

ALOJZIJ VIRBNIK

profesor v pok.

v nedeljo, dne 29. t. m. nenadoma preminul.

Truplo blagopokojnega se prepelje v torek, dne 31. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne po blagoslovitvi izpred kapelice pri Sv. Kristofu v Novo cerkev, kjer se vrši pogreb v sredo, dne 1. januarja 1930, ob 3. uri popoldne.

V Ljubljani, dne 30. decembra 1929.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Pogrebni zavod J. Gajšek, Vodmat-Ljubljana.

Globoko potrtim sroem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi našega ljubljene soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Ivana Turka

zasebnega uradnika

dne 29. decembra ob 13. uri po težki bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajočce.

Pogreb nepozabnega rajnega bo v sredo dne 1. januarja 1930. ob 16. uri iz mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu. Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin. Sv. maše zadušnice se bodo brale v stolni cerkvi v Ljubljani.

Ljubljana - Kraljevica - Paris - Detroit, dne 30. decembra 1929.

Marija Turk, roj. Spiessberger, soproga; Hermica, hčerka; Feri, Sofija, Edvard, Anika Pavla, sestre in brat. — Rodbine: van Boyst, Halilagić, Papalexis.

Kostaniev taninski les

kupuje stalno po tovarniških dnevnihi cenah tvrdka

Ernst Marine, Celje

Zrinskega ulica 4, telefon 136

Otvoritev nove gostilne

v **Začorju št. 142**

Priporoča se in

obenem želi srečno novo leto!
Franja Ranzinger, gostilničarka.

